

ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ - ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΤΥΛΙΔΙΩΤΗ

Ι. ΓΕΝΙΚΑ

Ἡ ἐπαγγελματικὴ καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις ἐν γένει, ἤτοι, ὡς νοεῖται αὕτη ἐν Γερμανίᾳ, ἡ μετάδοσις ἐπιδεξιότητων, γνώσεων καὶ χαρακτηριστικῶν τρόπων συμπεριφορᾶς δι' ἀνεγνωρισμένα ἐπαγγέλματα ὡς καὶ ἡ ἀγωγή πρὸς δημιουργίαν ἐνεργοῦ ἐπαγγελματικῆς βουλήσεως καὶ ἐπαγγελματικοῦ φρονήματος, κατέχει ἐν Γερμανίᾳ κυριαρχικὴν θέσιν καὶ ὑπόκειται ἰδίως σήμερον, εἰς μίαν δυναμικὴν ἐξελικτικὴν διαδικασίαν, ὑπαγορευομένης ὑπὸ τῆς ἀνάγκης συνεχοῦς προσαρμογῆς πρὸς τὰς μεταβαλλομένας τεχνικὰς καὶ οἰκονομικὰς συνθήκας.

Τοῦτο συνιστᾷ ἓνα ἀπὸ τὰ ζωτικώτερα προβλήματα τοῦ ἐν γένει θεσμοῦ, οὐχ' ἦττον ὅμως οὗτος συνδέεται καὶ μὲ ἕτερα τοιαῦτα ὡς εἶναι ἡ ἐξακρίβωσις καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἱκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν εἰς μελλοντικὰς ἐξειδικευμένας καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἱκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν εἰς μελλοντικὰς ἐξειδικευμένας καὶ ἡ ἐπαγγελματικὰς καὶ τεχνικὰς χεῖρας ἐν τῇ Οἰκονομίᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ καὶ ἡ διάθεσις τῶν ἀναγκαίων πόρων πρὸς χρηματοδότησιν τῶν διαφόρων σχολῶν ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαίδευσως ἀλλὰ καὶ παροχὴν ἀτομικῆς ὑλικῆς ἐνισχύσεως εἰς τοὺς ἐκπαιδευομένους ὑπὸ μορφήν ἐπιδόματος ἐκπαίδευσως. Οὕτω, τὸ ὁμοσπονδιακὸν Ἴδρυμα Ἐργασίας, ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1969, χορηγεῖ ὑπὸ προϋποθέσεις ἐπίδομα ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως (Berufsausbildungsbeihilfe) εἰς τοὺς διὰ πρακτικῆς μαθητείας ἐπαγγελματικῶς ἐκπαιδευομένους. Ἡ χορήγησις, ἐξ ἄλλου, ἐτέρου ἐπιδόματος ἐκπαίδευσως (Ausbildungsbeihilfe) προβλέπεται ὑπὸ ἰδιαιτέρου ὁμοσπονδιακοῦ νόμου⁽¹⁾, ἀλλ' ἀφορᾷ ἐν πρώτοις τοὺς εἰς βλέπεται ὑπὸ ἰδιαιτέρου ὁμοσπονδιακοῦ νόμου⁽¹⁾, ἀλλ' ἀφορᾷ ἐν πρώτοις τοὺς εἰς γενικὰς Σχολὰς ἢ διαφόρους ἐπαγγελματικὰς τοιαύτας πλήρους φοιτήσεως ἐκπαιδευομένους. Ὁμοίως καὶ αἱ ὁμόσπονδοι χῶραι συμπληρῶνουν καταλλήλως καὶ δι' ἰδίων πόρων τὰ μέτρα οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως. Ὁ ἐπίσημος ἐν Γερμανίᾳ κατάλογος τῶν διὰ συστηματικῆς μαθητείας ἢ ἐκμαθήσεως ἀναγνωριζομένων ἐπαγγελμάτων (Lehr - U. Anlernberufe)

1. Erstes Gesetz Über Individuelle Förderung der Ausbildung, ἰσχύοντος ἀπὸ 1.7.70.

περιλαμβάνει 528 επαγγέλματα (1) υποκείμενα εις αυτόνομον σύστημα καθιερωμένων κριτηρίων έποπτείας και δοκιμασίας. Η πρακτική αυτή εκπαίδευσις λαμβάνει χώραν εις τὰς εκμεταλλεύσεις παντός είδους και εις τὰ ειδικά κέντρα εκπαίδευσως μεγάλων βιοτεχνικών, βιομηχανικών και έμπορικών επιχειρήσεων, δηλονότι φορείς αυτής είναι ή ιδιωτική Οικονομία και αι οργανώσεις αυτής, ώς Συντεχνίαι (Innungen) και Έπιμελητήρια (Βιομηχανικά, Βιοτεχνικά, Έμπορικά, Γεωργικά κ.ά.). Θεμελιώδη ρόλον, εν προκειμένω, παίζει, ώς εικός, ή εκμετάλλευσις. Ο ρόλος αυτός είναι αισθητώς σπουδαιότερος εν Γερμανία παρ' όσον εις οίανδήποτε άλλην ευρωπαϊκήν χώραν (2).

Έξ άλλου, ό συνδυασμός τών ρόλων άφ' ενός μόν τών επαγγελματικών σχολών και άφ' έτέρου τών εκμεταλλεύσεων κατά την διαδικασίαν τής επαγγελματικής εκπαίδευσως είναι ιδιαίτερος επιτυχής. Η εν τή εκμεταλλεύσει παρεχομένη πρακτική εκπαίδευσις παρακολουθείται και συμπληροῦται διά τής παραπλεύρου υποχρεωτικής φοιτήσεως εις τὰς οικείας επαγγελματικές σχολάς (Berufsschulen), παρεχούσας κυρίως τὰς θεωρητικές γνώσεις του επαγγέλματος, φορεῦς τών οποίων είναι βασικώς τó κράτος ή οί δήμοι και αι κοινότητες (δυναδικόν σύστημα).

Παραλλήλως εξασφαλίζεται οὐχί μόνον ή περαιτέρω εξειδίκευσις και ή άνωτέρα επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευσις αλλά και αυτή αυτή ή δυνατότης φοιτήσεως εις τὰς άνωτάτας Σχολάς (κυρίως Πολυτεχνεία αλλά και Πανεπιστήμια) διά σειράς ειδικών Σχολών (Fachschulen, Berufsaufbauschulen, Höhere Fachschulen, Fachakademien, Berufsoberschulen, Fachoberschulen, Fachhochschulen). Οί φορείς τών Σχολών αυτών είναι κυρίως τó Κράτος ή οί δήμοι και κοινότητες, αλλά και διάφορα Ίδρύματα ή και ιδιώται άκόμη. Η πολυμορφία, ή πολυτυπία και ή διάρθρωσις τών Σχολών παρέχει εις τόν ίκανόν νέον άπάσας τὰς δυνατότητας ίνα άνέλθη μέχρι και του άνωτάτου επιπέδου τής επαγγελματικής τεχνικής και επιστημονικής έτι καταρτίσεως. Αί σχολαί αυται, αιτινες τελούν αυτήν την στιγμήν υπό καθεστώς βαθείας άναμορφώσεως, συνιστοῦν όμοῦ μεθ' ώρισμένων έτέρων θεσμών την δευτέραν όδόν, ήτις οδηγεί ένταῦθα διά τής βαθμηδόν άποκτωμένης επαγγελματικής εκπαίδευσως και εμπειρίας πρòς τὰς Άνωτάτας Σχολάς.

Η εκπαίδευσις περατοῦται διά τής οικείας εξετάσεως, ήτις είναι κατά κανόνα θεωρητικής και πρακτικής φύσεως, νομιμοποιουμένης και επισήμως, άναγνωριζομένης διά τής άπονομής του οικείου τίτλου ή ένδεικτικού.

Η παρεχομένη εν Γερμανία εκπαίδευσις εις ό,τι άφορᾷ την σχολικὴν-θεωρητικὴν δομήν αυτής ποικίλλει κυρίως κατά όμοσπόνδους χώρας. Ήπειδὴ αι συγκρο-

1. Verzeichnis der in der B. R. D. Anerkannten Lehr- und Anlernberufe. Έκδότης, Όμοσπονδιακόν Έπουργείον Έργασίας και Κοινωνικής Τάξεως. Ο κατάλογος άριθμεί τὰ μέχρι του Σεπτεμβρίου 1968 έπίσημα επαγγέλματα, έξ ών τὰ πλείστα άνήκουν εις την κατηγορίαν τών διά συστηματικής μαθητείας άναγνωριζομένων (Lehrberufe).

2. Έν τούτοις, ύλοποιείται βαθμηδόν ή γνώσις ότι ή έντός τών εκμεταλλεύσεων παρεχομένη κατά κύριον λόγον πρακτική εκπαίδευσις, ίδίως εις τὰς μικράς και μεσαίας εκμεταλλεύσεις, δέον νά συμπληροῦται πρακτικώς αλλά και θεωρητικώς εις κέντρα εκπαίδευσως ύπερεργασιακού επιπέδου.

τῶν (Φυσική, Χημεία, Μαθηματικά, τεχνικά Γερμανικά, τεχνικὸν σχέδιον, κατασκευὴ ἀπλῶν μηχανῶν, στενογραφία, γραφομηχανή, οἰκιακὴ οἰκονομία, ἐργοτεχνία, ἐρχόχειρον κλπ.).

Οἱ εἰδικῶς, ὡς ἀνωτέρω, ἐκπαιδευόμενοι καὶ ἀποφοιτοῦντες ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου δύνανται νὰ εἰσέρχωνται ἀμέσως καὶ ἄνευ τινὸς διαδικασίας εἰς τὰς διετεῖς ἐπαγγελματικὰς εἰδικὰς Σχολὰς (Berufsfachschulen) ἢ μέσφ τῆς Εὐρυτέρας Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς (Berufsaufbauschulen) εἰς τὰς ἀνωτέρας Σχολὰς (Fachoberschulen, Berufsoberschulen, Höhere Fachschulen, Fachhochschulen). Ἐπίσης δύνανται νὰ μεταπηδήσουν εἰς τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν Μέσων ἢ Πρακτικῶν Σχολῶν, μελλοντικῶς δὲ θὰ δύνανται νὰ προσλαμβάνωνται καὶ δὴ ἄνευ ἐξετάσεων εἰς τὰς μεσαίας κρατικὰς, δημοτικὰς ἢ κοινοτικὰς θέσεις.

Οἱ ἄνευ τῆς εἰδικῆς ταύτης ἐκπαιδεύσεως ἀποφοιτοῦντες τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου εἰσέρχονται κατὰ κανόνα εἰς τὰς παντὸς εἶδους ἐκμεταλλεύσεις ὡς μαθητευόμενοι πρὸς πρακτικὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν, παρακολουθοῦντες ταυτοχρόνως τὴν οἰκείαν ἐπαγγελματικὴν Σχολήν. Οὕτω, λαμβάνει ἡ Βιομηχανία τοὺς εἰδικευμένους ἐργάτας, ἡ Βιοτεχνία τοὺς ἐμπείρους τεχνίτας καὶ αἱ παντὸς εἶδους ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις κατηρτισμένα κατώτερα στελέχη. Τὸ Κεντρικὸν Σχολεῖον ἀποτελεῖ, κατὰ ταῦτα, ὄχι μόνον τὸν συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Κόσμου τῆς ἐργασίας ἀλλὰ καὶ μεταδίδει ἀπάσας ἐκείνας τὰς εἰδικὰς γνώσεις, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι ἵνα εἰσέλθῃ ὁ ἱκανὸς μαθητὴς μετὰ τὸ 9ον ἔτος εἰς τὰς ἀνωτέρας οἰκείας Σχολὰς.

Τὸ Δημοτικόν, τὸ Γυμνάσιον καὶ αἱ Μέσαι ἢ πρακτικαὶ Σχολαὶ ἀνήκουν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν χαρακτηριζομένων ὡς παρεχουσῶν γενικὴν μόρφωσιν Σχολῶν. Εἰς τὰς Σχολὰς αὐτὰς ἀντιπαρατίθενται αἱ ἐπαγγελματικῶς ἐκπαιδεύσαι Σχολαί. Ἡ γενικὴ αὕτη ἔννοια περιλαμβάνει ἀνομοιογενεῖς κατηγορίας Σχολῶν. Αὗται δύνανται νὰ διαιρεθοῦν εἰς τὰς συνοδευούσας τὸ ἐπάγγελμα Σχολὰς (Berufsschulen), εἰς τὰς προετοιμαζούσας τὸ ἐπάγγελμα Σχολὰς (Berufsaufbauschulen) εἰς τὰς ἐξειδικευούσας τὸ ἐπάγγελμα Σχολὰς (Fachschulen) καὶ εἰς τὰς τερματιζούσας τὸ ἐπάγγελμα Σχολὰς (Meisterschulen). Ἡ κατάταξις αὕτη ἐν τούτοις, ἐνέχει μόνον γενικὴν μεθοδολογικὴν σημασίαν. Περὶ τῶν Σχολῶν αὐτῶν καὶ ἐτέρων τοιούτων γίνεται ἰδιαιτέρα μνεῖα κατωτέρω.

Εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα παρατίθεται διάγραμμα, ὅπερ εἰκονοποιεῖ εἰς τὴν γενικὴν μόνον διάρθρωσιν τὸ ὅλον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ἐν Γερμανίᾳ (εἰδικώτερον ἐν Βαυαρίᾳ), ὡς ἰσχύει τοῦτο σήμερον. Ὁ προσφάτως καθιερωθεὶς ρόλος τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου καὶ ὡς παράγοντος ἐπαγγελματικῆς προεκπαιδεύσεως καὶ διαφοροποιήσεως, δέον νὰ συνδυασθῇ ἐνταῦθα καὶ μὲ τὸν πρωτεύοντα ρόλον, τὸν ὁποῖον παίζει ὁ θεσμὸς τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ. Ἐν χαρακτηριστικὸν γνώρισμα αὐτοῦ εἶναι ἡ στενὴ σύνδεσις του πρὸ παντὸς μὲ τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον. Δυνάμει σχετικῆς συμβάσεως, χρονολογουμένης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς τὰ Γραφεῖα Ἐργασίας ὅπως ὑπάλληλοι αὐτοῦ ἐπισκέπτωνται ἅπαντα ἀνεξαιρέτως τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα ἵνα ἐξοικειώνουν τοὺς μαθητὰς τῆς τελευταίας κυρίως τάξεως μὲ τὸν κόσμον τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος δι' ὀμιλῶν, κινηματογραφικῶν προβολῶν καὶ ἐτέρων διαφωτιστικῶν μέ-

σων. Ειδικότερον οί υπάλληλοι παρέχουν πληροφορίας επί τῆς σημασίας τῶν διαφόρων ἐπαγγελματικῶν δραστηριοτήτων περί τῶν προϋποθέσεων ἐξασκήσεως καί τῶν τάσεων ἐξελίξεως τῶν ἐπαγγελμάτων, περί τῆς παρεχομένης οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσέως κλπ. Μετέπειτα ἀκολουθεῖ ἡ ἀτομική καί ἐμπεριστατωμένη συμβούλευσις τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὰ Γραφεῖα Ἔργασίας, δι' ἧς ἐκδηλοῦται ταυτοχρόνως καί ἡ ἐνεργὸς ἐπὶ τῶν ἐπαγγελμάτων καί τῆς πολιτικῆς τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας ρυθμιστικὴ καί διευθυντικὴ λειτουργία τῆς Διοικήσεως Ἔργασίας. Ἡ σπουδαία αὕτη εἰς ἔκτασιν, ἔντασιν καί θετικὸν ἀποτέλεσμα δραστηριότητος τῶν Γραφείων Ἔργασίας εὐρίσκει τὴν ἔκφρασιν τῆς εἰς τὸ γεγονός ὅτι εἰς διάστημα ἐνὸς συγκεκριμένου ἔτους (1. 10. 68 ἕως 30. 9. 69) συνεβουλευθήσαν ἀτομικῶς τὰς ὑπηρεσίας ἐπαγγελματικῶν προσανατολισμοῦ τῶν Γραφείων Ἔργασίας 541.100 ἢ 86 % τῶν ἀποφοίτων ἀπασῶν τῶν Σχολῶν. Τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν ἐξ αὐτῶν ἦσαν, ὡς εἰκός, ἀπόφοιτοι τῶν Δημοτικῶν Σχολείων. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἀποφοίτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, οἵτινες συνεβουλευθήσαν εἰς τὸν λόγῳ ὑπηρεσίας ἀνῆλθεν εἰς 90,6 % ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐκ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ἀποφοιτησάντων. Ἐξ αὐτῶν, τὸ ποσοστὸν ἐκείτων, οἵτινες ταυτοχρόνως ἢ ἐν συνεχείᾳ ἀπεφάσισαν ὅπως ἐκπαιδευθῶν εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα, δι' ἐνδοεργοστασιακῆς μαθητείας, ἀνῆλθε διὰ μὲν τοὺς ἄρρενας εἰς 52,5 %, διὰ δὲ τὰς θήλειαις εἰς 44,1 % (1).

Β. Ὁ θεσμὸς τῆς ἐνδοεργοστασιακῆς τεχνικῆς μαθητείας

Τὸ γερμανικὸν σύστημα τῆς διὰ πρακτικῆς μαθητείας (Lehre) ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσέως εἶναι ἰδιότυπον καί βασίζεται, τοῦλάχιστον διὰ πλεῖστα ὄσα βιοτεχνικὰ ἐπαγγέλματα, εἰς τὴν μᾶλλον προσωπικὴν σχέσιν μεταξύ μαθητευομένου (Lehrling) καί Δασκάλου - ἐκπαιδευτοῦ (Lehrherr, Meister). Κατάλοιπον τῆς μεσαιωνικῆς Κοινωνικῆς τάξεως καί προσαρμοσθὲν πρὸς τὴν σύγχρονον ἐξέλιξιν, ἰδίως τῆς Βιομηχανίας, ἔχει ἐν τούτοις ἀποβῆ λίαν καρποφόρον ἐν τῇ πράξει ἀκόμη καί σήμερον. Εἶναι περιττὸν νὰ λεχθῆ ὅτι ἀποτελεῖ τὸν κύριον ἀγωγὸν προσφορᾶς ἐπαγγελματικῶς κατηρτισμένων στελεχῶν τῆς Βιοτεχνίας, τῆς Γεωργίας, τῆς Βιομηχανίας καί τοῦ Ἐμπορίου. Ὅμοίως συνιστᾷ καί τὴν μεγαλύτεραν προσανατολιστικὴν ὁδὸν τῶν περισσοτέρων ἀποφοίτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Τὸ δυαδικὸν σύστημα τῆς διὰ πρακτικῆς μαθητείας καί τῆς συνοδευούσης αὐτὴν σχολικῆς φοιτήσεως εἰς τὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς, πλήρους ἐπαγγελματικῆς κατάρτισεως ποικίλλει, ὡς εἰκός, ἀναλόγως τοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἐκ τῶν 528 ἐπισήμως καθιερωθέντων ἐπαγγελμάτων διὰ τὰ διὰ συστηματικῆς μαθητείας 439 ὡς καί διὰ τὰ δι' ἐκμαθήσεως 89 ἀναγνωριζόμενα τοιαῦτα ἔχουν

1. Ὅρα Berufsberatung 1968-69. Ἐκδ. τῆς Bundesanstalt für Arbeit. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν προσιδιάζουσι περισσότερον εἰς ἄρρενας. Ἀντιθέτως τὰ ποσοστὰ ἐκείνων, οἵτινες συνεβουλευθήσαν τὰ Γραφεῖα Ἔργασίας διὰ τὴν εἰσοδὴν τῶν εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς εἰδικὰς Σχολὰς ἦσαν ἀντιστοίχως 9,9 % καί 20,7 %--

γνώσεων. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητευομένων δέον νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰς ὑπαρχούσας δυνατότητας ἐκπαιδύσεως. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐκπαίδευσις, εἰς τινα τομέα ἐργασίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρασχεθῇ ὑπὸ τοῦ ἐκπαιδευτοῦ ἐλλείψει τεχνικῶν μέσων, οὗτος ὑποχρεοῦται ὅπως καταστήσῃ τοῦτο ἐφικτὸν δι' ἑτέρου τρόπου. Ὡς εἶναι εὐνόητον, οὗτος δέον νὰ τηρῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκπαιδύσεως τὴν θεσπισθεῖσαν ὑπὲρ τῶν νέων εἰδικὴν προστατευτικὴν νομοθεσίαν. Ὁμοίως εἰθίσται ὅπως διατηρῇ συνεχῆ ἐπαφὴν μετὰ τῶν γονέων ἢ τοῦ κηδεμόνου τοῦ μαθητευομένου, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι νομικῶς ὑποχρεωμένος πρὸς τοῦτο.

Ὁ μαθητευόμενος ἀφ' ἑτέρου ὑποχρεοῦται ὅπως τηρῇ, συμφώνως πρὸς καθιερωθὲν ὑπόδειγμα, βιβλίον ἐκθέσεως (Berichtsheft) εἰς ὃ καταγράφει αὐτοτελῶς ἀνὰ ἐβδομάδα ἢ ἀνὰ 14ήμερον τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐκμανθανομένας ἐργασίας μετὰ συνοδευτικῶν τεχνικῶν σχεδίων. Ἡ τήρησις τοῦ βιβλίου τούτου ἐποπτεύεται ὑπὸ τοῦ ἐκπαιδευτοῦ διὰ προσωπογραφῆς, ἀποτελεῖ δὲ ὄρον τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς πρακτικῆς μαθητείας. Οὕτω, δέον ὅπως τοῦτο περιέχῃ π.χ. διὰ τὸν μηχανικὸν αὐτοκινήτου, τουλάχιστον 85 ἐκθέσεις καὶ 70 σχέδια κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων. Ἐξ ἄλλου, ἡ πρόοδος τῆς ἐκπαιδύσεως καὶ δὴ κατὰ πρῶτον λόγον τῆς πρακτικῆς τοιαύτης ἐλέγχεται διὰ μιᾶς τουλάχιστον ἐνδιαμέσου ἐξετάσεως ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Συντεχνιῶν ἢ τῶν Ἐπιμελητηρίων, καθ' ἣν δέον ὅπως ἐπιδεικνύεται καὶ τὸ βιβλίον ἐκθέσεως.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπαχθοῦν αἱ περαιτέρω λεπτομέρειαι τῆς ἐπαγγελματικῆς - πρακτικῆς ἐκπαιδύσεως, ἔστω καὶ ὑπὸ γενικωτάτας κατηγορίας. Ὁμοίως ἀνέφικτος εἶναι ἡ συστηματοποίησις τῆς βασικῆς πρακτικῆς ἐκπαιδύσεως καὶ κατὰ κλάδους ἀκόμη ἐπαγγελμάτων. Ἐπίσης θὰ ὑπερέβαινε τὰ ὅρια τῆς παρούσης ἐργασίας ἀκόμη καὶ ἡ ἔκθεσις ἀπάντων τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς ἐπαγγελματικῆς πρακτικῆς ἐκπαιδύσεως εἰς ἓνα καὶ μόνον ἐπάγγελμα. Ὡς ἐκ τούτου παρέχεται κατωτέρω γενικὴ μόνον σύνοψις τῆς πρακτικῆς ἐκπαιδύσεως ὡς καὶ τῶν ὄρων ἐξετάσεων (θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς) εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μηχανικοῦ αὐτοκινήτου (1). Μὲ τὰς οικείας παραλλαγὰς τὸ σχῆμα κατέχει γενικὴν ἰσχύν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρακτικῆς μαθητείας ὁ μαθητευόμενος ἀποκτᾶ βασικὰ ἐπιδεξιότητας καὶ γνώσεις εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν μετάλλου καὶ εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν ὀχημάτων, ὅπερ προϋποθέτει ἐμβριθῆ γνώσιν τοῦ ὀχήματος, τῆς κατασκευαστικῆς του δομῆς καὶ τῆς λειτουργίας του. Περαιτέρω οὗτος ἀποκτᾶ καὶ εἰδικὰ ἐπιδεξιότητας καὶ γνώσεις εἰς ἓνα τουλάχιστον ἐκ τῶν κάτωθι εἰδικῶν τομέων :

1) Γενικαὶ ἐπιδιορθωτικαὶ ἐργασίαι.

2) Ἐπεξεργασία κινητήρων.

3) Ἐπεξεργασία λαμαρίνας.

Ἡ τελικὴ ἐξέτασις (Gesellenprüfung) εἶναι πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς φύ-

1. Ὁρα Fachliche Vorschriften zur Regelung des Lehrlingswesens und der Gesellenprüfung im Kraftfahrzeugmechanikerhandwerk. Ἐκδ. Deutscher Handwerkskammertag, Bonn 1965.

γελμάτων υφίσταται ιδιαίτερα επιτροπή, αί δὲ ἐξετάσεις εἶναι δι' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα θεωρητικῆς (γραπτῶς καὶ προφορικῶς) καὶ πρακτικῆς φύσεως.

Ὡς ἐλέχθη, ἡ πρακτικὴ ἐκπαίδευσις λαμβάνει χώραν ἐντὸς τῶν πάσης φύσεως ἐκμεταλλεύσεων. Μεγάλαι ἐπιχειρήσεις, ἐν τούτοις, ἔχουν δημιουργήσει αὐτοτελῆ κέντρα τεχνικῆς μαθητείας ἐντὸς αὐτῶν (Lehrgewerkstätten), ἅτινα ἐκπαιδεύουν συστηματικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς μαθητευομένους. Μάλιστα 6 ἐξ αὐτῶν ἐν Βαυαρία διατηροῦν καὶ ἰδίαν ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν (Werkberufsschulen). Αἱ παραγωγικαὶ μονάδες, ἔχουσαι ἀνάγκην μελλοντικῶν ἐπαγγελματικῶν χειρῶν, προσφέρουν διάφορα κίνητρα προσελκύσεως μαθητευομένων, καίτοι οἱ ἐκπαιδευόμενοι οὐδεμίαν δέσμευσιν ἀναλαμβάνουν ἔναντι αὐτῶν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς μαθητείας. Παρὰ ταῦτα αἱ κατὰ τὴν χρονικὴν περιόδον ἀπὸ 1.10.68 ἕως 30.9.69 προσφερθεῖσαι ὑπὲρ τὰς 600.000 θέσεις ἐνδοεργοστασιακῆς πρακτικῆς ἐκπαιδύσεως εἰς ὁλόκληρον τὴν Γερμανίαν παρέμειναν κατὰ 43,5 % (κατὰ 260.000 θέσεις καὶ πλέον) ἀκάλυπτοι (1).

Κατὰ τὸ ἔτος 1968 ἐξπαιδεύοντο πρακτικῶς ἐν Γερμανίᾳ 1.249.000 μαθητευόμενοι, ἐξ ὧν οἱ 700.000 εἰς βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα καὶ οἱ 479.000 εἰς βιοτεχνικὰ τοιαῦτα (2).

Ἡ ἐνδοεργοστασιακὴ μαθητεία δὲν χρηματοδοτεῖται ὡς τοιαύτη. Τὸ βάρος ἐπωμίζονται ἀποκλειστικῶς αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ αἱ ὀργανώσεις τῆς. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ κόστος αὐτῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθοῦν ἀκριβῆ στοιχεῖα, καθ' ὅσον τοῦτο ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ ἐκμανθανομένου ἐπαγγέλματος, τοῦ εἴδους καὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ὡς καὶ τοῦ βαθμοῦ ὀργανώσεως τῆς ἐνδοεργοστασιακῆς τεχνικῆς μαθητείας. Δι' ἕν μεγάλον βιομηχανικὸν ἐργοστάσιον, τὸ ὁποῖον διαθέτει αὐτοτελὲς τμήμα τεχνικῆς ἐκπαιδύσεως, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκπαιδεύονται 150 μαθητευόμενοι εἰς 7 διαφόρους εἰδικότητας, τὸ κόστος κατὰ ἐκπαιδευόμενον ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὄρον εἰς 3.200 μάρκα ἐτησίως(3). Ὡς εἰκός, εἰς μικροτέρας ἐκμεταλλεύσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ μαθητεία λαμβάνει χώραν παραλλήλως καὶ ταυτοχρόνως πρὸς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν, τὸ κόστος τοῦτο εἶναι σημαντικῶς μικρότερον. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαίτερος διὰ τὰς μικρὰς βιοτεχνικὰς ἐκμεταλλεύσεις.

Ἄλλ' ἐὰν δὲν χρηματοδοτεῖται ὁ θεσμὸς τῆς πρακτικῆς ἐπαγγελματικῆς μαθητείας ἐπιδοτοῦνται ὁμως ἀτομικῶς οἱ μαθητευόμενοι καὶ δι' ὑπὸ τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος Ἔργασίας. Μάλιστα ἡ παροχὴ τοιαύτης ἐνισχύσεως ὑπὸ μορφήν ἐπιδόματος ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως καθίσταται βάσει τοῦ νέου νόμου περὶ προαγωγῆς τῆς Ἔργασίας τῆς 25.6.69 (Arbeitsförderungsgesetz) ὑποχρεωτικὴ, δηλονότι αὕτη ἀποτελεῖ ἔννομον ἀξίωσιν τοῦ ἐκπαιδευομένου ἔναντι τοῦ Κράτους. Αἱ διέπουσαι τὴν παροχὴν ἐπιδόματος σχετικαὶ διατάξεις ἀναφέρονται βασικῶς εἰς τὴν πρώτην ἐκπαίδευσιν, εἰς ἕν ἀνεγνωρισμένον ἐπάγγελμα.

1. Berufsberatung 1968/69, ἐνθ. ἀνωτ.

2. Ὅρα Berufsausbildung 1968/69. Ἐκδ. Deutscher Industrie - U. Handelstag. Τεύχος 117.

3. Πληροφορία παρασχεθεῖσαι ὑπὸ τοῦ τμήματος τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδύσεως τοῦ ἐν Μονάχῳ ἐργοστασίου M.A.N.

ήτις κατά μέγα μέρος συμπίπτει με την ένδοεργοστασιακήν τοιαύτην, εις την χρονικήν περίοδον επιδοτήσεως, ήτις συμπίπτει με την τής μαθητείας, ως και εις τας προϋποθέσεις χορηγήσεως, μεταξύ των όποιων συμπεριλαμβάνεται και ή προϋπόθεσις υπάρξεως άντικειμενικώς διαπιστουμένης ανάγκης οικονομικής ενισχύσεως (1).

Η συμβολή αύτη του Όμοσπονδιακού Ίδρύματος είναι σήμερα λιαν αξιόλογος. Συμφώνως πρὸς τὰ υπάρχοντα στοιχεία κατά τὸ ἔτος 1968 αἱ παροχαὶ ἀφείρων εις 62, 145 ἄτομα καὶ ἀνήλθον εις 45,3 ἑκατομ. μάρκων. Ἦδη τὸ 1969 ἐνισχύθησαν 134.673 ἄτομα διὰ συνολικοῦ ποσοῦ 132,8 ἑκατομ. μάρκων(2). Εἰς τὴν περιοχὴν μόνον τῆς Διοικήσεως Ἐργασίας Νοτίου Βαυαρίας ἀπὸ 1.1.70 ἕως 30.9.70 κατεβλήθη ποσὸν 9.307.340 μάρκων ὑπὸ μορφὴν ἐκπαιδευτικῶν ἐπιδομάτων. Τὰ καταβληθέντα αὐτὰ ποσά, δὲν ἀφοροῦν μόνον εἰς τὴν ἐπιδότησιν τῶν διὰ πρακτικῆς μαθητείας ἢ ἐκμαθήσεως ἐκπαιδευομένων ἀλλὰ καὶ εἰς ἕτερα εἶδη ἐκπαιδεύσεως (3). Ἐν τούτοις ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἐπιδουτούμενων ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτήν.

Γ. Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολή

Μεταξὺ τῶν διαφόρων Σχολῶν Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολή (Berufsschule) καταλαμβάνει πρωτεύουσαν θέσιν. Δὲν εἶναι μόνον ἡ πλέον διαδεδομένη κατηγορία ἐπαγγελματικῶς ἐκπαιδευομένης Σχολῆς ἀλλὰ καὶ ἡ φοιτήσις εἰς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1938 ὑποχρεωτικὴ δι' ἅπαντας τοὺς ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἀποφοιτοῦντας, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν συνεχίζουν τὴν φοίτησιν τῶν εἰς ἑτέρας Σχολὰς εἰς τὰς ὁποίας ἡ διδασκαλία ἀνέρχεται τοῦλάχιστον εἰς 24 ὥρας ἑβδομαδιαίως. Τοῦτο ἰσχύει εἰς πρώτην γραμμὴν διὰ τὴν πρακτικῆς μαθητείας εἰς ἓν ὀρισμένον ἐπάγγελμα ἐκπαιδευομένους ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μικρὰν σχετικῶς κατηγορίαν ἐκείνων οἵτινες οὐδὲν ἐπάγγελμα ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκμάθουν, ὡς λ.χ. ἀνιδείκτοι ἐργάται, κορίτσια ἄνευ ἐπαγγέλματος κλπ.

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολή εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν Σχολή τῶν ἐνδοεργοστασιακῶς μαθητευομένων δι' ὃ καὶ ἀναφέρεται αὕτη ἐνταῦθα. Τοὺς συνοδεύει ἀπ' ἀρχῆς μέχρι πέρατος τῆς μαθητείας καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποκαλεῖται καὶ συνοδευτικὴ τοῦ ἐπαγγέλματος Σχολή (Berufsbegleitende Schule). Ἡ διάρκεια φοιτήσεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διάρκειας τῆς μαθητείας. Βασικῶς αὕτη εἶναι τριετής. Ἐπ' οὐδενὶ ὅμως δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τῶν δύο ἐτῶν. Ἀντιθέτως αὕτη δύναται νὰ εἶναι ἄνωτέρα τῶν τριῶν ἐτῶν, ἐφ' ὅσον ἡ χρονικὴ διάρκεια τῆς τεχνικῆς μαθητείας ὑπερβαίνει ἐπίσης τὰ 3 ἔτη (π.χ. 3,1/2 ἔτη διὰ τὸν μηχανικὸν αὐτοκινήτου).

1. Όρα Amtliche Nachrichten der Bundesanstalt Nr. 4/1970.

2. Όρα Berufsberatung 1967/68 καὶ 1968/69. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν δεκαετίαν 1954 - 1964 τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν χορηγηθέντων ἐπιδωμάτων ἀνήλθε μόλις εἰς 176,1 ἑκατ. μάρκων.

3. Αἱ ἀσυγκρίτως ὑψηλότεραι δαπάναι τοῦ Όμοσπονδιακοῦ Ίδρύματος δι' ἅπαντα τὰ μέτρα περαιτέρω ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως ἀνήκουν εἰς ἑτέραν κατηγορίαν. Όρα σχετικῶς κατωτέρω.

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ μεταδίδει εἰς τοὺς ἐκπαιδευομένους οὐχὶ μόνον τὰς θεωρητικὰς γνώσεις τοῦ οἰκείου ἐπαγγέλματος ἀλλὰ καὶ γενικὰς τοιαύτας. Εἰς τὰς γενικῆς φύσεως γνώσεις περιορίζεται ἡ διδασκαλία προκειμένου περὶ ἐκείνων οἵτινες εἰς οὐδὲν ἐπάγγελμα ἐκπαιδεύονται. Διὰ τὴν κατηγορίαν τῶν μαθητῶν αὐτῶν ὑφίστανται κεχωρισμένοι τάξεις γενικῆς κατευθύνσεως.

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ εἶναι ἡμερησία Σχολὴ μερικῆς φοιτήσεως, διαθέτουσα πρὸς τοῦτο ἰδίους χώρους. Οἱ πρακτικῶς ἐκπαιδευόμενοι φοιτοῦν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀπαλλασσόμενοι τῆς πρακτικῆς μαθητείας κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Κρατεῖ ἐν τούτοις σκέψις ὅπως ἡ διδασκαλία ἐνταθῆ, εἰσαγομένης πρὸς τοῦτο καὶ δευτέρας ἡμέρας φοιτήσεως καθ' ἐβδομάδα. Ἀντὶ τῆς μερικῆς διδασκαλίας δύναται ἐπίσης νὰ παραδίδηται πλήρης τοιαύτη καὶ ἀνὰ συνεχόμενα χρονικὰ διαστήματα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀναλλάσσονται φάσεις σχολικῆς διδασκαλίας μὲ τοιαύτας ἐνδοεργοστασιακῆς μαθητείας.

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ διακρίνονται βασικῶς, κατὰ γενικὰς ἐπαγγελματικὰς κατευθύνσεις, εἰς βιοτεχνικὰς - βιομηχανικὰς (Gewerbliche), ἐμπορικὰς (Kaufmännische), οἰκιακὰς (Hauswirtschaftliche) καὶ γεωργικὰς (Landwirtschaftliche). Φορεὺς τῶν Σχολῶν αὐτῶν εἶναι κατὰ κανόνα οἱ Δήμοι, καὶ αἱ Κοινότητες. Ἐξ αὐτῶν αἱ Γεωργικαὶ Σχολαὶ εἶναι ἀποκλειστικῶς κρατικαί. Εἰς τὰς δημοσίας Σχολὰς δέον νὰ προστεθοῦν αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί, οἵα εἶναι αἱ ἐργοστασιακαὶ Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ (Werkberufschulen) καὶ αἱ Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ Ἰδρυμάτων (Anstaltberufschulen), φορεὺς τῶν ὁποίων εἶναι ἐκκλησιαστικαὶ ἢ ἕτεραι κοινωφελεῖς Ὀργανώσεις. Οὕτως, ἐν Βαυαρίᾳ ἐπὶ συνόλου 377 Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969/70 αἱ 304 ἦσαν δημόσιαι Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί, αἱ 6 ἐργοστασιακαὶ τοιαῦται καὶ αἱ 67 ἀνήκον εἰς Ἰδρύματα.

Αἱ κατὰ γενικὰς ἐπαγγελματικὰς κατευθύνσεις διακρινόμεναι Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ ὑποδιαιροῦνται ὑπὸ μορφήν τμημάτων εἰς κατηγορίας ὁμοειδῶν ἐπαγγελμάτων. Δι' ἐκάστην τοιαύτην ὁμάδα ἐπαγγελμάτων παραδίδεται κατὰ κανόνα εἰς τὸ πρῶτον ἔτος ἐνιαία διδασκαλία ἣτις ἐν τῇ περαιτέρῳ φοιτῆσει τῶν μαθητῶν ἐξειδικεύεται μεθοδικῶς εἰς κεχωρισμένας τάξεις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διαμορφωθῶνται τελικῶς ἡ θεωρητικὴ κατάρτισις εἰς μικροτέρας ὁμάδας κατὰ ἀπολύτως συγγενικὰς ἐπαγγελματικὰς ἐξειδικεύσεις (ὡς π.χ. μηχανικοὶ αὐτοκινήτων καὶ ἐφαρμοσταὶ ὀχημάτων) (1).

Γενικῶς τὸ πρόγραμμα διδασκαλίας περιλαμβάνει ἐννεάωρον ἐβδομαδιαίαν διδασκαλίαν, ὅπερ συνιστᾷ τὸ ἐλάχιστον ὄριον ὥρῶν διδασκαλίας, ἣτις δύναται ὅμως νὰ ἐπεκταθῆ καὶ ἕως δώδεκα ὥρας. Τὸ ἐννεάωρον πρόγραμμα διδασκαλίας διὰ τοὺς διὰ τεχνικῆς μαθητείας ἐκπαιδευομένους συνοψίζεται κατηγοριακῶς ὡς κάτωθι :

1. Ὁρα Lehrplan für Metallberufe Nr. 6/1968. Ἐκδ. Βαυαρικὸν Ὑπουργεῖον Παιδείας. Τὸ ἀναλυτικὸν τοῦτο πρόγραμμα δὲν εἶναι δυνατόν λόγῳ τῆς ἐκτάσεώς του νὰ ἀποδοθῆ ἐνταῦθα ἔστω καὶ διὰ γενικῶν γραμμῶν.

1 ώρα Θρησκευτικά

1 ώρα Γερμανικά - τεχνικά Γερμανικά

1 ώρα Κοινωνική θεωρία και Πολιτολογία

2 ώρες Ειδική θεωρία του Κλάδου

2 ώρες Ειδική πρακτική εξάσκησης του Κλάδου

1 ώρα Λογισμός του Κλάδου

1 ώρα Ειδικόν Σχέδιον του Κλάδου και Τεχνικόν Σχέδιον.

Τò πρόγραμμα θεωρητικῆς διδασκαλίας εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ μηχανικοῦ αὐτοκινήτου δύναται νὰ συναχθῆ ἑμμέσως καὶ ἐκ τῶν εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος μνημονευθέντων, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρατιθεμένου γενικοῦ διαγράμματος διδασκαλίας.

Ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία συμπληροῦται καὶ ὑπὸ πρακτικῆς ἐξασκήσεως ἐντὸς τῆς Σχολῆς, ἣτις ὁμῶς γενικῶς λαμβάνει χώραν εἰς μικρὰν σχετικῶς ἔκτασιν, καθ' ὅσον ἡ συστηματικὴ καὶ ἄμεσος πρακτικὴ μαθητεία πραγματοποιεῖται, ὡς εἰκός, ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει.

Ἡ λειτουργία τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς δὲν διαφέρει πρὸς τὴν τοιαύτην ἑτέρων Σχολῶν, π.χ. ὑφίσταται ὑποχρέωσις ἐκμαθήσεως μαθημάτων κατ' οἶκον, κατ' ἔτος δὲ ἐκδίδονται δύο ἐνδεικτικὰ ἐπὶ τῆς εἰς ἕκαστον μάθημα ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς Σχολῆς ἣτις, ὡς ἐλέχθη, συμπίπτει μὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς τεχνικῆς μαθητείας ἐκδίδεται τὸ τελικὸν ἀποδεικτικόν, ὅπερ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν προσηκόντως κατὰ τὴν τελικὴν ἀξιολόγησιν τοῦ ἐπὶ πτυχίῳ ἐξεταζομένου ἐνώπιον τῆς οἰκειᾶς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ἐπιμελητηρίων.

Ἡ φοίτησις εἰς τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν, ὡς καὶ ἡ χορήγησις διδασκτικῶν βιβλίων εἶναι ἀπολύτως δωρεάν. Τοῦτο ἀποτελεῖ βασικὴν ἀρχὴν καὶ δι' ἀπάσας τὰς ἄλλας δημοσίας Σχολὰς, καθιερωθείσης ἐσχάτως διὰ νόμου. Ὅσον ἀφορᾷ ὁμῶς τὰ διδασκτικὰ βιβλία ἢ δωρεάν χορήγησις αὐτῶν ἀφορᾷ τοὺς μαθητὰς ἀπασῶν τῶν Σχολῶν ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἔχουν συμπληρώσει τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν.

Ἡ ἰδρυσις καὶ ἰδίως ἡ τρέχουσα συντήρησις τῶν ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν ἐπιβαρύνει τοὺς φορεῖς αὐτῶν Δήμους καὶ Κοινότητας, πρὸς οὓς Δήμοι ἢ Κοινότητες ἄνευ Σχολῶν καταβάλλουν δι' ἕκαστον προερχόμενον ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν μαθητῶν ἀνάλογον εἰσφοράν, ἣς τὸ ὕψος κυμαίνεται ἀναλόγως. Ὑπολογίζονται γενικῶς ὅτι τὸ Κράτος ἐπιβαρύνεται ἐτησίως μὲ τὸ ποσὸν τῶν 450 μάρκων κατὰ φοιτοῦντα εἰς τὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς μαθητῶν (1).

Τὸ Κράτος συνεισφέρει κατὰ τὸ ἐν τρίτον εἰς τὰς συνολικὰς δαπάνας μόνον κατὰ τὸ ἀρχικὸν στάδιον τῆς ἰδρύσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν, ἐνῶ τὰς τρεχούσας δαπάνας ἐπωμίζονται, ὡς ἐλέχθη, οἱ φορεῖς αὐτῶν. Πάντως τοῦτο καταβάλλει πάντοτε 70 % τοῦ μισθοῦ τοῦ διδασκτικοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὅποιον προσλαμβάνει

1. Πληροφορίαι παρασχεθεῖσαι ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν τοῦ Βασιλικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἐκ τῆς ἰδίας πηγῆς προέρχονται καὶ τὰ διὰ τὰς κατωτέρω διαπραγματεομένης Σχολὰς ἀντίστοιχα ποσά.

νεται κατὰ κανόνα διὰ σχέσεως δημοσίου Δικαίου. Ἐν τούτοις, διδάσκουν ἐπι-
κουρικῶς καὶ ἕτερα πρόσωπα ὡς λ.χ. Ἱερεῖς, Ἀρχιτεχνῖται, Τεχνικοί, Ἀρχιτέ-
κτονες καὶ Μηχανικοί.

Ἡ ἐποπτεία ἐπὶ τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου
Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τῶν ὁμοσπόνδων χωρῶν εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε ἐμμέ-
σως καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ δευτερεύοντα θέματα ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῆς Σχολικῆς
Ἐπιθεωρήσεως τῶν κατὰ τόπους Νομαρχιῶν.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969 - 70 ὑφίσταντο ἐν Βαυαρία 225 βιοτεχνικαὶ - βιο-
μηχανικαί, ἐμπορικαὶ καὶ οἰκιακαὶ ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί. Κατὰ τὴν ἰδίαν χρο-
νικὴν περίοδον ἐλειτούργουν ὁμοίως 152 Γεωργικαὶ Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί.
Ἐκ τῶν Σχολῶν τῆς πρώτης κατηγορίας αἱ 41 ἦσαν καθαρῶς βιοτεχνικαὶ - βιο-
μηχανικαί, αἱ 9 ἐμπορικαὶ καὶ αἱ 37 οἰκιακαί, ἐνῶ αἱ ὑπόλοιποι 138 Σχολαὶ ἀνήκον
εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μικτῶν Σχολῶν.

Τὸ σύνολον τῶν τάξεων ὅλων τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν, ἀνήλθε κατὰ
τὸ αὐτὸ ἔτος εἰς 9.397, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς 231.980 καὶ τὸ διδακτικὸν προ-
σωπικὸν εἰς 4.117 ἄτομα (1). Κατωτέρω παρατίθενται στατιστικὰ στοιχεῖα ἐκ
τῶν ὁποίων ἐμφαίνεται ἡ ἐξέλιξις τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν ἀπὸ τοῦ σχο-
λικοῦ ἔτους 1965-66 ἐν Βαυαρία (2).

Σχολικὸν ἔτος	Σχολαί	Τάξεις	Μαθηταὶ	Διδακτικὸν προσωπικὸν
1965-66	418	12.281	317.938	4.249
1966-67	399	12.178	313.017	4.427
1967-68	385	12.035	307.225	4.444
1968-69	382	11.950	304.403	4.274
1969-70	377	9.397	231.980	4.117

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος ἀποφοιτῶντων ἐκ τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχο-
λῶν τῆς Βαυαρίας ὑφίστανται διαθέσιμα στοιχεῖα μόνον διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος
1968-69. Οὕτως ἀπεφοίτησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνολικῶς 98.054, ἐξ ὧν 52.489
ἄρρενες καὶ 45.565 θήλεις. Ἐξ αὐτῶν 12.476 ἀπεφοίτησαν ἐκ τῶν Γεωργικῶν,
83.430 ἐκ τῶν λοιπῶν, 433 ἐκ τῶν ἐργοστασιακῶν καὶ 1.715 ἐκ τῶν Ἐπαγγελμα-
τικῶν Σχολῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς διάφορα Ἰδρύματα.

Ὁ ἀποφοιτῶν ἐκ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς, δύναται μετὰ διαιτητῆ ἐξάσκησιν
τοῦ ἐπαγγέλματός του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Εἰδικὴν Σχολὴν Τεχνολόγων ἢ μετὰ

1. Ὅρα Statistische Berichte des Bayer. Statistischen Landesamtes 9. 7. 70.

2. Ἡ ἀπότομος μείωσις τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969/70 ὀφείλεται εἰς τὴν
κατὰ τὸ 1969 καθιέρωσιν τοῦ 9ου ἔτους εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα. Κατὰ τὰ ἄλλα ἀξίζει νὰ σημει-
ωθῇ ὅτι εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν τοῦ ἔτους αὐτοῦ συμπεριλαμβάνονται καὶ 424 Ἑλληνο-
παίδες (218 ἄρρενες καὶ 206 θήλεις).

μακροχρονιωτέραν τοιαύτην εἰς τὴν εἰδικὴν Σχολὴν Ἀρχιτεχνιτῶν, περὶ ὧν γίνεται λόγος κατωτέρω.

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ ἀναχθεῖσα ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1919 εἰς κρατικῶς ἀνεγνωρισμένον θεσμόν ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως, τελεῖ νῦν ὑπὸ καθεστῶς μεταρρυθμίσεως. Δι' αὐτῆς ἐπιδιώκεται ἡ δημιουργία κέντρων Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν μὲ ἰδιαιτέρους χώρους διδασκαλίας, ἐργασίας καὶ διαμονῆς, ἐργαστηρίων, βιβλιοθηκῶν καὶ ἐνδιαιτημάτων μαθητευομένων ὡς καὶ ἡ ὀργανικὴ ἔνταξις τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς εἰς τὴν ὑπὸ ἴδρυσιν ἐνιαίαν Γερμανικὴν Σχολὴν (Einheitsschule).

III. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

A. Τὸ Σύστημα

Τὸ γερμανικὸν Σύστημα τῆς ἐν γένει ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως εἶναι λίαν περίπλοκον. Ἐμφανίζεται κυρίως ὑπὸ μορφήν πλήθους Σχολῶν διαφόρων κατηγοριῶν καὶ διαβαθμίσεων, αἵτινες ἀναφορικῶς πρὸς τὰς προϋποθέσεις φοιτήσεως καὶ τὰ παρεχόμενα διὰ τῆς ἀποφοιτήσεως δικαιώματα εἶναι ἄκρως ἀνομοιογενεῖς. Κατὰ κανόνα πρόκειται περὶ Σχολῶν πλήρους φοιτήσεως, ἐν αἷς ἐξασφαλίζεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἢ τε θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἐκπαίδευσις.

Τὸ ἐν λόγῳ Σύστημα ἐμφανίζει πολυάριθμα ἐνωτικὰ ἀλλὰ καὶ διαχωριστικὰ σημεῖα συγχρόνως, οὐχ ἥττον ὅμως ὑφίστανται μεταξὺ αὐτῶν καὶ πολυάριθμοι ἐπίσης συνδετικαὶ γραμμαί. Ὅτι χαρακτηρίζει αὐτὸ δομικῶς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι εἶναι ἀνοικτὸν πρὸς ὅλας τὰς πλευράς καὶ προσιτὸν ἐπίσης ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς, εἰς τρόπον ὅστε ἡ διακίνησις ἐντὸς αὐτοῦ νὰ μὴ παρεμποδίζηται ὑπὸ θεσμικῆς ἀλλὰ μόνον προσωπικῆς φύσεως περιορισμοῦς. Τοῦτο ἀποτελεῖ καὶ τὸ σπουδαιότερον γνῶρισμά του. Ὡς εἶναι φυσικὸν ἐνταῦθα λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ νῦν ἰσχύον ἢ ὑπὸ διαμόρφωσιν τελούν καθεστῶς ἐν Βαυαρία καὶ παρέχεται ἀναλυτικωτέρα εἰκὼν μόνον δι' ὠρισμένας Σχολάς, αἵτινες ἐνδιαφέρουν ἀμέσως τὸν τεθέντα ὑπὸ τῆς παρουσίας ἐργασίας σκοπόν, ἐνῶ αἱ ὑπόλοιποι Σχολαὶ καὶ δὴ εἰς πρώτην γραμμὴν αἱ ἀνώτεραι τοιαῦται ἀναφέρονται δι' ὀλίγων ἐκ λόγων συστηματικῆς πληρότητος.

B. Αἱ Σχολαὶ

1. Ἡ εὐρύτερα ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ (Berufsaufbauschule)

Παραλλήλως ἀλλὰ καὶ ὀργανικῶς στενῶς συνδεδεμένοι πρὸς τὰς (ἀπλᾶς) Ἐπαγγελματικὰς Σχολάς, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, εἶναι αἱ εὐρύτεραι ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί, αἱ ὁποῖαι μάλιστα εἰς πολλὰς περιπτώσεις, συστεγάζονται μετ' αὐτῶν.

Λειτουργικῶς αἱ Σχολαὶ αὗται καταλαμβάνουν ἐνδιάμεσον θέσιν μεταξὺ ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν εἰδικῶν Σχολῶν πλήρους φοιτήσεως

(Berufsfachschulen) κατά την δομήν της διδασκαλίας ὁμως συνιστοῦν τὴν βαθμίδα, δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται ἡ μετάβασις τῶν ἀποφοίτων εἰς τὰς εἰδικὰς Σχολὰς. Ὡς ἐκ τούτου ὑπερέχει αὐτῶν. Ὁ ἐξ αὐτῆς ἀποφοιτῶν δὲν ἀποκτᾷ μόνον τὴν ἱκανότητα εἰσόδου εἰς τὰς εἰδικὰς (ἀνωτέρας) Σχολὰς (Fachschulreife), ὅπερ, βεβαίως ἀποτελεῖ καὶ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῆς φοιτήσεως εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἔχει συγχρόνως ἀποπερατώσει διὰ τῆς νενομισμένης ἐξετάσεως τὴν πρακτικὴν του μαθητείαν, προσέτι δὲ ἀναγνωρίζονται αὐτῷ καὶ ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῶν ἀποφοίτων τῶν Μέσων ἢ Πρακτικῶν Σχολῶν ἀποκτώμενα δικαιώματα. Οὕτω, παρέχεται αὐτῷ ἡ δυνατότης ἀμέσου εἰσόδου εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Εἰδικῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς (Fachoberschule) ἢ εἰς περίπτωσιν περατώσεως τῶν ἐξετάσεων διὰ καλῆς βαθμολογίας εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς (Berufsoberschule).

Ἡ Σχολή, ἣτις ἀποτελεῖ θεσμὸν τῆς ἐπονομαζομένης δευτέρας μορφωτικῆς ὁδοῦ, ἰδρύθη ἐν Βαυαρίᾳ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1959 - 60, ἵνα παράσχη εἰς τοὺς ἱκανοὺς μεταξὺ τῶν πρακτικῶς ἐκπαιδευομένων καὶ εἰς τὴν οἰκείαν ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν φοιτούντων νέων τὴν δυνατότητα διευρύνσεως τῶν ἐπαγγελματικῶν γνώσεων, ἀλλὰ καὶ τῆς γενικῆς μορφώσεως, προετοιμάζουσα αὐτοὺς δι' ἀνωτέρας σπουδᾶς. Οὕτως, αὕτη εἶναι ἐξειδικευμένη κατὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς κατευθύνσεις, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς, περιλαμβάνουσα 5 τμήματα ἐπαγγελματικῶν εἰδικοτήτων :

- α) βιοτεχνικοβιομηχανικὰς τεχνικὰς εἰδικότητας
- β) γενικὰς βιοτεχνικοβιομηχανικὰς εἰδικότητας
- γ) ἐμπορολογικὰς εἰδικότητας
- δ) οἰκιακάς, κοινωνικοπαιδαγωγικὰς ὡς καὶ εἰδικότητας κοινωνικῆς περιθάλψεως
- ε) γεωργικὰς εἰδικότητας.

Ἡ φοίτησις διαρκεῖ τρία ἔτη, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν ἔτος πλήρους διδασκαλίας καθ' ἑκάστην. Ἐφ' ὅσον ὁ ὑποψήφιος ἔχει ἀποφοιτήσει τοῦ εἰδικωτέρου τμήματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τὸ ἔτος πλήρους φοιτήσεως προηγεῖται (τύπος II), ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τοῦτο ἔπεται τῆς πρακτικῆς μαθητείας (τύπος I). Εἰς τὴν δευτέραν αὐτὴν περίπτωσιν εἰσέρχεται οὗτος εἰς τὴν Σχολὴν τὸ ἐνωρίτερον ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς μαθητείας. Κατὰ τὰ δύο ἔτερα ἔτη ἡ διδασκαλία, ἣτις εἶναι ἀποκλειστικῶς θεωρητικῆς φύσεως, περιλαμβάνει κατὰ κανόνα 8 ὥρας ἐβδομαδιαίως καὶ λαμβάνει χώραν τὰς ἑσπερινὰς ὥρας ἢ κατὰ Σάββατον, ἐνῶ οἱ μαθηταὶ φοιτοῦν ταυτοχρόνως εἰς τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν καὶ μαθητεοῦν πρακτικῶς εἰς τὰς διαφόρους ἐκμεταλλεύσεις. Οἱ φοιτοῦντες κατὰ τὸν τύπον II παρακολουθοῦν κατὰ τὸ ἔτος πλήρους φοιτήσεως ἐπιπροσθέτως καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν, ὅπερ δὲν συμβαίνει μὲ τοὺς κατὰ τὸν τύπον I ἐκπαιδευομένους, καθ' ὅσον οὗτοι ἔχουν ἀποπερατώσει τὴν πρακτικὴν μαθητείαν καὶ ἐκπληρώσει συνεπῶς τὴν ὑποχρέωσιν φοιτήσεως εἰς τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν, ὅταν ἄρχεται τὸ ἔτος πλήρους φοιτήσεως. Βεβαίως εἶναι δυνατὴ ἡ φοίτησις εἰς τὴν Σχολὴν καὶ μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

Ἡ φοίτησις εἰς τὴν Σχολὴν ἀποπερατοῦται δι' ἐξετάσεως καὶ τῆς διὰ ταύτης

αναγνωρίσεως τῆς ἰκανότητος εἰσαγωγῆς εἰς τὰς εἰδικὰς Σχολὰς καὶ δὴ εἰς τὴν οἰκείαν τοιαύτην, ὡς λ.χ. διὰ τοὺς ἀποφοιτοῦντας τοῦ πρώτου τμήματος (τεχνικαὶ εἰδικότητες), ὅπερ, ἄλλωστε προσελκύει καὶ τοὺς περισσοτέρους μαθητὰς, εἰς τὴν Σχολὴν Μηχανικῶν. Διὰ τοὺς κατὰ τὸν τύπον II ἐκπαιδευομένους ἐν μέρος τῶν ἐξετάσεων λαμβάνει χώραν εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ πρώτου ἔτους πλήρους φοιτήσεως, τὸ δὲ δεύτερον μέρος αὐτῶν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ τρίτου ἔτους.

Αἱ Σχολαὶ εἶναι δημόσιαι καὶ βασικῶς ἰσχύουν ὅσα ἐλέχθησαν καὶ περὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν, ἐξαιρέσει, τοῦ προγράμματος διδασκαλίας, ὅπερ εἶναι οὕτως διαμορφωμένον, ὥστε νὰ ἐκπληροῖ τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἀποστολὴν τῆς Σχο-

Σχολ. ἔτος	Ἄριθμὸς μαθητῶν		Εἰς τὴν Γ' Τάξιν	Ἄποφοιτήσαντες
	Ἄριθμ. Σχολῶν	Σύνολον		
1959-60	14	929	—	—
1960-61	21	1717	—	—
1961-62	28	2698	412	395
1962-63	31	3289	488	455
1963-64	46	4341	680	655
1964-65	61	5965	754	695
1965-66	71	8206	1115	1059
1966-67	76	9977	1625	1538
1967-68	82	10543	2046	1951
1968-69	90	11245	2447	2301
1969-70	102	12504	2306	—

λῆς. Τὸ πρόγραμμα, ἐν τούτοις, τῶν δύο ἐτῶν μερικῆς φοιτήσεως δύναται νὰ συγκριθῆ μετὰ τὸ αὐτὸ τῆς ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς, ἄνευ τοῦ πρακτικοῦ μέρους. Τοῦναντίον τὸ πρόγραμμα τοῦ ἔτους πλήρους φοιτήσεως ἀπορροφᾷ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἐργατικὴν δύναμιν τοῦ μαθητοῦ, ἐκπαιδευομένου ὁμοίως θεωρητικῶς καὶ δὴ ἐπὶ 34 ὥρας ἐβδομαδιαίως. Ἡ Σχολὴ αὕτη στοιχίζει εἰς τὸ Κράτος κατὰ μαθητὴν προκειμένου μὲν περὶ τῶν δύο ἐτῶν μερικῆς φοιτήσεως 400 ΓΜ, προκειμένου δὲ περὶ τοῦ ἔτους πλήρους φοιτήσεως 2.000 ΓΜ ἐτησίως.

Ἡ εὐρύτερα ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ ἀπέβη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της πόλος ἐλξέως πολλῶν νέων. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-70 ὑπῆρχον ἐν Βαυαρίᾳ 102 τοιαῦται Σχολαὶ ἔναντι 90 τοῦ προηγουμένου ἔτους, εἰς ἃς ἐφοίτουν 12.504 μαθηταὶ

(ἐξ ὧν 23,4 % θήλεις) εἰς 495 τάξεις. Ἡ ραγδαία ἐξέλιξις αὐτῆς καθίσταται ἐμφανῆς ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατιθεμένων στοιχείων (1):

2. Αἱ ἐπαγγελματικαὶ εἰδικαὶ Σχολαὶ (Berufsschulen)

Ὡς ἐπαγγελματικαὶ εἰδικαὶ Σχολαὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937 ἅσαι αἱ Σχολαὶ πλήρους φοιτήσεως, διαρκείας τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους, εἰς τὰς πλείστας δὲ περιπτώσεις τριῶν ἐτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκπαιδεύουν τὸν ἀπόφοιτον τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ὅστις δὲν μαθητεύει ἐνδοεργοστασιακῶς εἰς ἓν βιοτεχνικόν, βιομηχανικόν, ἐμπορικόν, οἰκιακόν ἢ καὶ καλλιτεχνικόν ἀκόμη ἐπάγγελμα. Ἐνῶ ὁ φοιτῶν εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν καὶ τὴν εὐρύτεραν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν ἐκπαιδεύεται παραλλήλως πρακτικῶς εἰς τὰς ἐκμεταλλεύσεις, παρέχεται εἰς τὸν μαθητὴν τῆς ἐπαγγελματικῆς εἰδικῆς Σχολῆς ἐν ταυτῷ τό τε πρακτικὸν καὶ θεωρητικὸν μέρος τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ Σχολῇ.

Αἱ σχολαὶ μεταδίδουν τὰς δι' ἕκαστον ἐπάγγελμα ἀπαραιτήτους βασικὰς γνώσεις καὶ πρακτικὰς ἐπιδεξιότητας, παραπλεύρως πρὸς μίαν ἐπαγγελματικῶς προσανατολισμένην γενικὴν μόρφωσιν, ἢ ὁποῖα δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν παρεχομένην ὑπὸ τῶν Μέσων ἢ Πρακτικῶν Σχολῶν τοιαύτην.

Εἰς πολλὰς ἐκ τῶν Σχολῶν αὐτῶν λαμβάνει χώραν ταυτοχρόνως ἡ ἐξέτασις διὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ τίτλου τοῦ τεχνίτου ἢ τοῦ εἰδικευμένου ἐργάτου. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαιτέρως διὰ τὰς βιοτεχνικὰς ἢ βιομηχανικὰς ἐπαγγελματικὰς εἰδικὰς Σχολὰς, περατουμένης εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐντὸς τριετίας. Οἱ ἰκανότεροι ἐκ τῶν ἀποφοιτούντων δύναται νὰ τελειοποιήσουν περαιτέρω τὴν ἐπαγγελματικὴν τῶν ἐκπαιδευσιν εἰς εἰδικὰς Σχολὰς. Μάλιστα ἐν Βαυαρίᾳ ἐθεσπίσθησαν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1970-71 αἱ πρῶται διετεῖς δημόσιαι ἐπαγγελματικαὶ εἰδικαὶ Σχολαὶ πλήρους φοιτήσεως καὶ δὴ τοιαῦτα τεχνικῆς, ἐμπορολογικῆς καὶ οἰκιακῆς - κοινωνικῆς ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως, εἰς τὰς ὁποίας εἰσέρχονται οἱ ἀποφοιτοῦντες ἐκ τοῦ εἰδικωτέρου τμήματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Οὗτοι ἀποφοιτοῦντες ἐκ τῆς Σχολῆς ἀποκτοῦν ταυτοχρόνως μὲ τὴν περάτωσιν τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν ἰκανότητα εἰσόδου εἰς τὰς εἰδικὰς Σχολὰς ἰδία δὲ εἰς τὴν Εἰδικὴν Ἀνωτέραν Σχολὴν (Fachoberschule), ἐξισούμενοι ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο μὲ τοὺς ἀποφοίτους τῆς εὐρύτερας ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. Ἐν συνεχείᾳ ἀκολουθεῖ, κατὰ περίπτωσιν, ἐν ἔτος πρακτικῆς μαθητείας.

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ εἰδικαὶ Σχολαί, δύναται νὰ ταξινομηθοῦν κατὰ γενικὰς ομάδας ἐπαγγελμάτων ὡς κάτωθι :

α) Ἐμπορολογικαὶ Σχολαί, ὑποδιαιρούμεναι εἰς ἐμπορικὰς καὶ οἰκονομικὰς Σχολὰς ἀφ' ἐνὸς καὶ ξενοδοχειακὰς τοιαύτας ἀφ' ἑτέρου. Εἰς τὰς Σχολὰς αὐτὰς μάλιστα ἐφοίτουσιν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-70 ἐν Βαυαρίᾳ 75,6 % ἀπάντων τῶν μαθητῶν τῶν ἐπαγγελματικῶν εἰδικῶν Σχολῶν. Μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν Σχολῶν αἱ διετεῖς ἐμπορικαὶ Σχολαὶ καταλαμβάνουν ἰδιαιτέραν θέσιν. Αἱ ξενοδο-

χειακαί Σχολαί εἶναι ἐσωτερικαί Σχολαί τριετοῦς φοιτήσεως. Αἱ περισσότεραι τῶν Σχολῶν αὐτῶν εἶναι ἰδιωτικά (1).

β) Οἰκιακαί Σχολαί ὑποδιαιρούμεναι εἰς οἰκοκυρικὰς καὶ εἰς Σχολὰς Βρεφοκομίας καὶ οἰκιακῆς οἰκονομίας, αἵτινες ἀποκαλοῦνται καὶ Σχολαί Κοινωνικῆς Μερίμνης. Αἱ Σχολαί αὗται ἀποτελοῦν τὴν δευτέραν κατὰ σειρὰν ὁμάδα ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ μαθητῶν (16,9 %) ἀλλὰ καταλαμβάνουν τὴν πρώτην θέσιν ἀπὸ ἀπόψεως σχολικῶν μονάδων. Αἱ οἰκοκυρικαί Σχολαί μεταδίδουν εἰς τὰ κορίτσια μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου βασικὰς γνώσεις καὶ ἰκανότητας εἰς ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ εἶναι κατ' ἀρχὴν ἐνιαυσίας φοιτήσεως. Ἡ ἐπιτυχὴς ἀποφοίτησις ἐξ αὐτῶν παρέχει τὴν δυνατότητα φοιτήσεως εἰς τὰς Σχολὰς Βρεφοκομίας καὶ οἰκιακῆς οἰκονομίας. Ἐντεῦθεν ὁ δρόμος ὀδηγεῖ διὰ τὰς ἰκανὰς μαθητριάς εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἰκανότητος εἰσόδου εἰς τὰς εἰδικὰς Σχολὰς. Αἱ πλεῖστα τῶν Σχολῶν αὐτῶν εἶναι ὁμοίως ἰδιωτικά. Ἡδὴ ἔχει ἀποφασισθῆ ὅπως μετατραποῦν τόσον αἱ Σχολαί τῆς πρώτης ὅσον καὶ ἐκεῖναι τῆς δευτέρας κατηγορίας εἰς διετεῖς οἰκιακὰς ἢ ἐπαγγελματικὰς εἰδικὰς Σχολὰς Κοινωνικῆς Μερίμνης.

γ) Χειροτεχνικαί - βιοτεχνικαί, βιομηχανικαί καὶ γεωργικαί Σχολαί. Ἡ εἰσόδος εἰς τὰς Σχολὰς αὐτὰς προϋποθέτει κατὰ κανόνα τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Αὗται ἐκπαιδεοῦν τὸν μαθητὴν εἰς ὄρισμένα ἐπαγγέλματα. Ὁ ἀποφοιτῶν εἶναι κατὰ κανόνα τεχνίτης ἢ εἰδικευμένος ἐργάτης. Ἐκ τῶν βιομηχανικῶν Σχολῶν ἀναφέρεται ἐνταῦθα ἡ ἐπαγγελματικὴ εἰδικὴ Σχολὴ Μηχανολογίας. Ὁ ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς αὐτῆς εἶναι κατ' ἀρχὴν εἰδικευμένος ἐργάτης. Κατόπιν μακροχρονίου πρακτικῆς ἐμπειρίας δύναται νὰ ἀναδειχθῆ εἰς ἀρχιτεχνίτην (Meister) φοιτῶν εἰς τὴν εἰδικὴν Σχολὴν Ἀρχιτεχνιτῶν ἢ ἐργοδηγόν, δύναται ὅμως νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν του εἰς τὴν Σχολὴν Τεχνολόγων Μηχανολογίας (Technikerschule) ἢ νὰ εἰσέλθῃ δι' ἑνὸς προσεμιναρίου εἰς τὴν Σχολὴν Μηχανικῶν (Ingenieurschule) (2). Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς ἐκπαιδευομένους εἰς σπάνια βιοτεχνικὰ ἐπαγγέλματα, ὧν ἡ διάσωσις ἀποσκοπεῖται διὰ τῶν Σχολῶν αὐτῶν (ὡς λ.χ. ξυλογλύπτῆς, καλαθοποιός, κοσμηματοποιός, κλπ.). Οὗτοι ἀποφοιτοῦν ἐκ τῆς Σχολῆς ὡς τεχνῖται (Gesellen) δυνάμενοι νὰ ἐκπαιδευθοῦν περαιτέρω ὡς ἀρχιτεχνῖται, συμφώνως πρὸς τὰ διὰ τὸν ἀποφοιτοῦντα τῆς Σχολῆς Μηχανολογίας ἐκτεθέντα. Αἱ γεωργικαί Σχολαί κέκτηνται μικρὰν μόνον σημασίαν. Ἄπασαι αἱ Σχολαί αὗται εἶναι δημόσιαι.

δ) Προκαταρκτικαί Σχολαί περιθάλψεως ἀσθενῶν καὶ Σχολαί νοσοκομειακῶν βοηθῶν, αἵτινες εἶναι ὁμοίως δημόσιαι.

Ἡ διδασκαλία εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς εἰδικὰς Σχολὰς κυμαίνεται μεταξὺ 32 καὶ 40, εἰς τινὰς δὲ περιπτώσεις ἐξικνοῦνται καὶ πέραν τῶν 40 ἡρῶν ἑβδομαδιαίως. Τὸ πρόγραμμα διδασκαλίας, ἢ σύνθεσις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ

1. Πρόκειται περὶ ἀνεγνωρισμένων κρατικῶς Σχολῶν, φορεὺς τῶν ὁποίων εἶναι θρησκευτικαὶ ὀργανώσεις, ὀργανισμοὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀλλὰ καὶ καθαρῶς ἰδιῶται.

2. Ὅρα Informationen zur schullaufbahnberatung. Ἐκδ. Βαυαρικῶν Ὑπουργείων Παιδείας, 1970.

οί ὄροι τῶν ἐξετάσεων δὲν ἀφίστανται βασικῶς τῶν ἰσχυόντων καὶ διὰ τὰς εἰς τὰ προηγούμενα διαπραγματευθείσας Σχολάς. Τὸ κόστος δι' οὐ ἐπιβαρύνεται τὸ Κράτος προκειμένου περὶ τῶν δημοσίων Σχολῶν εἶναι σημαντικῶς ἀνώτερον, κυμαινόμενον περίξ τῶν 2.000 μάρκων ἐτησίως. Ἐξ ἄλλου, ἐπιδοτοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους ὑπὸ ὄρισμένης προϋποθέσεως καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ Σχολαὶ καὶ δὴ κατὰ τὸ 1/4 περίπου τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν. Τοῦτο ἄλλωστε ἰσχύει καὶ διὰ τὰς πάσης κατηγορίας ἰδιωτικὰς Σχολάς.

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ εἰδικαὶ Σχολαὶ ἐν Γερμανίᾳ εἶναι σχετικῶς ὀλιγάριθμοι ἀλλὰ καὶ ἡσσονος σημασίας. Αἱ πλεῖσται ἐξ αὐτῶν ἐκπαιδεύουν ἐμπορικῶς ἢ οἰκιακῶς τοὺς ἀποφοιτοῦντας ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Τοῦτο ἰσχύει κατ' ἐξοχὴν διὰ τὰς Σχολάς βιοτεχνικῆς - βιομηχανικῆς κατευθύνσεως, αἵτινες εἰς ἄλλας χώρας ἀποτελοῦν τὸν συνήθη κανόνα παροχῆς πλήρους ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐν Γερμανίᾳ δὲ τὴν ἐξαιρέσιν. Τοῦτο, ὡς εἶναι εὐνόητον, ὀφείλεται εἰς τὸ ἰδιότυπον γερμανικὸν σύστημα τῆς διὰ πρακτικῆς μαθητείας ἢ ἐκμαθήσεως παρεχομένης εἰς τὰς ἐκμεταλλεύσεις ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα παρατίθεται πίναξ, ἐξ οὗ ἐμφαίνονται τὰ συνθέτονα τὴν εἰκόνα τῶν Σχολῶν ἐν Βαυαρίᾳ σπουδαιότερα στοιχεῖα.

3. Εἰδικαὶ Σχολαὶ καὶ Ἀνώτεραι εἰδικαὶ Σχολαὶ (Fachschulen U. Höhere Fachschulen)

Αἱ πολυπληθεῖς αὗται Σχολαὶ εἶναι λίαν δυσχερὲς λόγῳ τῆς ἐντόνου ἑτερογενοῦς, συνθέσεώς των, νὰ προσδιορισθοῦν ἐπακριβῶς. Ὡς εἰδικαὶ Σχολαὶ θὰ ἠδύναντο νὰ χαρακτηρισθοῦν ἅπασαι αἱ ἐξειδικεύουσαι εἰς πλεῖστα ἐπαγγέλματα Σχολαὶ πλήρους φοιτήσεως, αἱ ὅποια κατὰ κανόνα προϋποθέτουν ἀποπερατωθεῖσαν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν ἢ ἐπαγγελματικὴν ἐμπειρίαν ἢ σχετικῶς ὑψηλὸν γενικὸν μορφωτικὸν ἐπίπεδον καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἡ φοίτησις κυμαίνεται μεταξὺ 1 καὶ 4 ἐτῶν, ἢ περιλαμβάνει τοῦλάχιστον ἐξάμηνον ἐντατικὴν διδασκαλίαν, ἀπορροφοῦσαν πλήρως τὴν ἐργατικὴν δύναμιν τοῦ μαθητοῦ ἢ συνολικὴν τοιαύτην 600 ὥρων. Οἱ ὄροι εἰσόδου εἰς τὰς Σχολάς, ἐκ τῶν ὁποίων μερικαὶ λειτουργοῦν ὑπὸ μορφήν βραδυνῶν τμημάτων, δὲν εἶναι ἐνιαῖοι ἀλλὰ κατὰ κανόνα ἀπαιτεῖται ἢ ὑπαρξίς ἱκανότητος φοιτήσεως εἰς τὰς εἰδικὰς (ἀνώτερας) Σχολάς (Fachschulreife).

Αἱ ὑπαγόμενα ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν εἰδικῶν Σχολῶν σχολικαὶ μονάδες θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναχθοῦν εἰς τρεῖς βασικὰς κατηγορίας, ἤτοι εἰς τὰς Σχολάς αἵτινες ἐκπαιδεύουν τεχνολόγους διαφόρων εἰδικῶν κατευθύνσεων καὶ παρέχουν εἰς τὸν ἀποφοιτοῦντα τὸν τίτλον «κρατικῶς δοκιμασθεὶς τεχνολόγος», εἰς τὰς Σχολάς ἀρχιτεχνιτῶν ἢ μαστόρων, αἵτινες λειτουργοῦν κυρίως ὑπὸ μορφήν βραδυνῶν τμημάτων ἐκπαιδεύσεως καὶ προετοιμάζουν διὰ τὴν ἐπὶ πτυχίῳ ἐξέτασιν τοῦ Ἀρχιτεχνίτου, ὡς καὶ εἰς Σχολάς παρεχούσας διαφόρους ἄλλας ἐπαγγελματικὰς ἐξειδικεύσεις.

Αἱ εἰδικαὶ Σχολαὶ δύνανται εἰδικώτερον νὰ διακριθοῦν κατὰ κλάδους ὡς ἑξῆς :

Έπαγγελματικά Ειδικά Σχολαί κατά τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-70 ἐν Βαυαρία (1).

Εἶδος Σχολῆς	Ἀριθ. Σχολῶν	Τάξεις	Μαθηταὶ		Ἀποφοι- τήσαντες	Διδακτ. προσωπ.
			Ἀρρ.	θῆλεις		
1. Ἐμπορικαὶ Σχολαί	73	623	10.394	11.364	5.488	1.467
2. Οἰκοκυρικαὶ Σχολαί	109	166	—	4.856	4.767	786
3. Σχολαί Βρεφοκομίας καὶ οἰκιακῆς οἰκονο- μίας	32	40	—	920	919	195
4. Προκαταρκτικαὶ Σχολαί περιθάλψεως ἀσθενῶν	23	47	1	613	—	117
5. Σχολαί νοσοκομεια- κῶν βοηθῶν	10	25	—	245	92	52
6. Γεωργικαὶ Σχολαί	4	13	74	225	79	65
7. Σχολαί Μηχανολο- γίας	3	12	392	—	122	44
8. Σχολαί Ξυλογλυπτι- κῆς	4	9	49	39	29	12
9. Σχολὴ Καλαθοποιίας	1	3	20	12	12	7
10. Σχολὴ κατασκευῆς τε- τραχόρδων μουσικῶν ὀργάνων	1	4	31	5	12	12
11. Σχολὴ ὑαλοποιίας καὶ κοσμηματοποιίας	1	6	33	39	17	14
12. Σχολὴ ἀγγειοπλαστι- κῆς	1	3	5	17	8	—
13. Σχολὴ ναυτῶν	1	1	23	—	1	11
14. Διάφοροι βιοτεχνικο- βιομηχανικαὶ Σχολαί	3	12	279	—	201	36
Σύνολον	266	964	29.636		747	2.818

α) Έμπορολογικαί Σχολαί, αΐτινες εκπαιδεύουν γραμματεΐς, διαφημιστάς, προγραμματιστάς κλπ.

β) Χειροτεχνικαί - βιοτεχνικαί Σχολαί αΐτινες προετοιμάζουν τὸν τεχνίτην διὰ τὰς ἐξετάσεις ἀρχιτεχνίτου ἢ διὰ ποιοτικῶς ὑψηλότερα βιομηχανικὰ ἐπαγγέλματα.

γ) Γεωργικαί Σχολαί εἰς τὰς ὁποίας ὑπάγονται καθαρῶς Γεωργικαί Σχολαί, Σχολαί Γεωπονικῆς, Ἀμπελοκαλλιεργείας, Ὀπωροκαλλιεργείας καὶ Κηπουροκαλλιεργείας, Σχολαί Γεωργικῶν τεχνολόγων, Σχολαί μηχανικῶν Γεωπονίας καὶ Δασικαί Σχολαί, αἱ ὁποῖαι εκπαιδεύουν εἰς τεχνικά καὶ ἕτερα ἐπαγγέλματα τῆς Γεωργικῆς καὶ Δασικῆς Οἰκονομίας.

δ) Οἰκιακαί Σχολαί αΐτινες ἐκπληροῦν πολυσχιδῆ μελήματα καὶ προσφέρουν διαφορετικὰς ἐπαγγελματικὰς ἐξειδικεύσεις ἀλλὰ καὶ τὴν δυνατότητα περαιτέρω ἐκπαιδεύσεως. Οὕτω π.χ. αἱ ἀποκαλούμεναι γυναικεῖαι εἰδικαί Σχολαί παρέχουν τριετῆ εἰδικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἐργοτεχνίαν, ἡ δὲ ἀπόφοιτος τῶν Σχολῶν αὐτῶν δύναται ἐκπαιδευομένη ἐν συνεχείᾳ παιδαγωγικῶς ἐπὶ ἕν ἔτος εἰς τὰ κρατικά Ἴνστιτούτα ἐκπαιδεύσεως εἰδικῶν διδασκάλων νὰ διδάξῃ ἐργοτεχνίαν, ἐργόχειρον ἢ οἰκιακὴν οἰκονομίαν εἰς ἀπάσας τὰς Σχολάς.

ε) Σχολαί Κοινωνικῆς Παιδαγωγικῆς, αΐτινες εκπαιδεύουν παιδαγωγούς νηπίων καὶ παιδικῶν σταθμῶν ὡς καὶ ἕτερα κοινωνικο - παιδαγωγικά ἐπαγγέλματα.

στ) Σχολαί Ὑγιεινῆς αΐτινες εκπαιδεύουν εἰς παραϊατρικά ἐπαγγέλματα (ἀδελφάς, νοσοκόμους, μαίας, φυσιοθεραπευτάς, τεχνολόγους ἱατρικῶν ἐργαστηρίων κλπ.).

ζ) Σχολαί γλωσσῶν, βιβλιοθηκαρίων καὶ καλλιτεχνικῶν ἐπαγγελμάτων.

η) Σχολαί τεχνολόγων, αΐτινες εκπαιδεύουν εἰς τοὺς βασικοὺς εἰδικοὺς κλάδους μηχανολογίας, ἠλεκτροτεχνικῆς καὶ τεχνικῆς κατασκευῶν ὡς καὶ εἰς ἐνίους ἄλλους εἰδικωτέρους τομεῖς (ὡς π.χ. Τεχνικὴ ξύλου, Λιθοτεχνικὴ, Τεχνικὴ ὑαλοποιΐας κλπ.). Οἱ τεχνολόγοι ὡς βοηθοὶ τῶν μηχανικῶν προσφέρουν ἐν Γερμανίᾳ σημαντικὰς ὑπηρεσίας. 35 % ἀπασῶν τῶν τεχνικῶν θέσεων κατέχονται ὑπὸ τοιούτων τεχνολόγων. Ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται εἰς ἡμερησίας Σχολὰς πλήρους φοιτήσεως καὶ διαρκεῖ κατὰ κανόνα 1,1/2 ἕως 2 ἔτη. Ἐν τούτοις, ὑπάρχει καὶ ἡ δυνατὸτης φοιτήσεως εἰς βραδυνὰς Σχολὰς, ἀλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ ἐκπαίδευσις διαρκεῖ 3 ἔτη. Οὕτως, ἐν Βαυαρίᾳ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-70 ὑπῆρχον 25 Σχολαί τεχνολόγων ἡμερησίας φοιτήσεως μὲ 2.071 μαθητάς, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παρακολουθησάντων βραδυνὰ τμήματα ὡς καὶ κατὰ Σάββατον λειτουργοῦντα τοιαῦτα ἀνῆλθεν εἰς 2.796. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς φοιτήσεως λαμβάνει χώραν γραπτὴ μόνον ἐξέτασις, εἰς τὸν ἐπιτυχόντα δὲ ἀπονέμεται ὁ τίτλος «κρατικῶς δοκιμασθεὶς τεχνολόγος».

θ) Σχολαί ἀρχιτεχνιτῶν ἢ μαστόρων, αΐτινες προετοιμάζουν μαθητάς μὲ ἀποπερατωθεῖσαν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ πολυετῆ ἐπαγγελματικὴν ἐξάσκησιν, κυμαινομένην μεταξὺ 3 καὶ 5 ἐτῶν διὰ τὴν ἐξέτασιν Ἀρχιτεχνίτου. Αἱ σχολαί λειτουργοῦν ἀναλόγως τῆς ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως εἴτε ὡς Σχολαί πλήρους φοιτήσεως, αΐτινες εἶναι ἢ κρατικαί ἢ ἰδιωτικαί, εἴτε κυρίως ὑπὸ μορφὴν βραδυνῶν τμημάτων διδασκαλίας διοργανουμένων συνήθως ὑπὸ τῶν Ἐπιμελητη-

ρίων. Ἡ ἐκπαίδευσις αὕτη διαρκεῖ μεταξύ 3 μηνῶν καὶ 2,1/2 ἐτῶν. Ἡ διενέργεια τῶν ἐξετάσεων ὡς καὶ ἡ ἀπονομὴ τοῦ τίτλου ὑπάγονται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν οἰκείων Ἐπιμελητηρίων, ἐκχωρηθεῖσαν εἰς αὐτὰ ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Σημαντικὴ εἶναι ἡ διάκρισις μεταξύ ἀρχιτεχνιτῶν ἢ μαστόρων βιοτεχνίας (Handwerkmeister) καὶ ἀρχιτεχνιτῶν βιομηχανίας (Industriemeister). Οἱ πρῶτοι ἐκπαιδεύονται εἰς τὸ ἐπάγγελμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀπέκτησαν τὴν ἰδιότητα τοῦ τεχνίτου. Ἡ προηγηθεῖσα ἐπαγγελματικὴ ἐξάσκησις, ἣτις ἀπαιτεῖται πρὸς φοίτησιν εἰς τὴν Σχολὴν δέον νὰ εἶναι τοῦλάχιστον τριετής. Ἡ παρεχομένη ἐκπαίδευσις εἶναι σχετικῶς περιορισμένη, ἡ δὲ ἐξέτασις Ἀρχιτεχνίτου δὲν διαφέρει βασικῶς ἀπὸ τὴν τοιαύτην Τεχνίτου, εἰμὴ μόνον κατὰ τὸ ὅτι αὕτη εἶναι περισσότερο ἐκτεταμένη. Τὸ πρακτικὸν μέρος περιλαμβάνει τὴν κατασκευὴν πολυπλοκοτέρας φύσεως τεμαχίου (Meisterstück), ἐνῶ ἡ θεωρητικὴ ἐξέτασις ἐπεκτείνεται περισσότερο ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Ἐμπορολογίας, καθ' ὅσον οἱ ἀρχιτεχνίται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καθίστανται μετέπειτα αὐτοτελεῖς χειροτέχναι ἢ βιοτέχναι, ἀπαιτούμενου πρὸς τοῦτο τοῦ ἀποκαλουμένου πτυχίου Ἀρχιτεχνίτου ἢ Μάστορη (Meisterbrief). Ὁ τίτλος οὗτος ἀποτελεῖ παράδοσιν ἐν τῇ γερμανικῇ Βιοτεχνίᾳ ἀπὸ 800 ἐτῶν. Ὁ ἀρχιτεχνίτης Βιομηχανίας συνιστᾷ ἀντιθέτως νέον τύπον εἰσαχθέντα μετὰ τὸν δεῦτερον Παγκόσμιον πόλεμον. Ὁ ὑποψήφιος δέον ὅπως ἔχη τοῦλάχιστον πενταετῆ ἐξάσκησιν ἐν τῷ ἐπαγγέλματι ἢ ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει ἀποπερατώσει ἐνδοεργοστασιακὴν μαθητείαν ὀκταετῆ τοιαύτην, ἐκπαιδεύεται δὲ οὐχὶ εἰς τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ ἐξέμαθεν ἀλλὰ εἰς τὴν ὁμάδα ἐπαγγελμάτων εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τοῦτο (π.χ. ἀρχιτεχνίτης βιομηχανίας κατηγορίας ἐπεξεργασίας μετάλλου, ἐπεξεργασίας ξύλου, Ἡλεκτροτεχνικῆς, Χημείας κλπ.). Ἡ παρεχομένη ἐκπαίδευσις εἶναι λίαν ἐκτεταμένη ποιοτικῶς, ποσοτικῶς καὶ χρονικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς αὐτὴν τοῦ ἀρχιτεχνίτου βιοτεχνίας⁽¹⁾. Ἡ φοίτησις διαρκεῖ 2 - 2,1/2 ἔτη, ἡ δὲ διδασκαλία λαμβάνει χώραν κυρίως εἰς τμήματα λειτουργοῦντα τὰς βραδυνὰς ἢ κατὰ Σάββατον, ἅτινα ἔχουν ἰδρύσει τὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ Ἐπιμελητήρια καὶ κυμαίνεται μεταξύ 6 καὶ 8 ὥρων ἐβδομαδιαίως. Τὸ πρόγραμμα ἐκπαίδευσως καθορίζεται ὑπὸ εἰδικοῦ καταστατικοῦ χάρτου (Funktionsbild) καὶ περατοῦνται δι' ἐξετάσεων αἵτινες εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν θεωρητικῆς φύσεως (14 ἕως 16 γραπταὶ ἀσκήσεις), ἀφ' ἑτέρου δὲ πρακτικῆς φύσεως. Αἱ τελευταῖαι λαμβάνουν χώραν ἐνώπιον τῆς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ἓν μέγαλον ἐργοστάσιον καὶ συντίθενται ἐκ διαφόρων πρακτικῶν ἀσκήσεων εἰς τὰς ὁποίας συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ δοκιμὴ ἐντάξεως τῶν ἐργατῶν εἰς ἓν αὐτοτελὲς τμήμα ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς συνολικῆς διαδικασίας παραγωγῆς.

Αἱ θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαὶ ἐξετάσεις περατοῦνται τελικῶς διὰ μῆδς συνοπτικῆς προφορικῆς ἐξετάσεως καὶ λαμβάνουν χώραν ἐνώπιον οὐχὶ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἀλλὰ πενταμελοῦς τοιαύτης, τῆς ὁποίας ὁμως ἡ σύνθεσις εἶναι βασικῶς ἡ αὕτη ὡς καὶ προκειμένου περὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξετάσεως διὰ Τεχνίτας καὶ ἀρχι-

1. Ὅρα σχετικῶς: Lehrplan für die Ausbildung von Industriemeistern, Ἐκδ. Deutscher Industrie- und Handelstag. Βόννη 1962.

τεχνίτας Βιοτεχνίας, συγκροτούμενης υπό 2 εκπροσώπων των μισθωτών, 2 εκπροσώπων των έργοδοτών και ενός Καθηγητού επαγγελματικής Σχολής. Έν αντιθέσει προς τους άρχιτεχνίτας βιοτεχνίας ό έπιτυχών εις τās εξετάσεις άρχιτεχνίτης βιομηχανίας δέν δύναται κατά κανόνα νά καταστή επαγγελματικώς αὐτοτελής αλλά δικαιούται νά εξασκήση τό επάγγελμά του μόνον έν τῷ πλαισίῳ βιομηχανικῶν επιχειρήσεων διά τās ειδικάς ανάγκας τῶν όποίων άλλωστε οὗτος και εκπαιδεύεται.

Ἡ εκ τῶν Σχολῶν αὐτῶν αποφοίτησις και ἡ έν συνεχείᾳ έπιτυχής εξέτασις τερματίζουν τήν άρξαμένην δι' ένδοεργοστασιακῆς μαθητείας πολυβάθμιον επαγγελματικὴν εκπαίδευσιν (μαθητευόμενος - τεχνίτης - επαγγελματικὴ εξάσκησις - άρχιτεχνίτης) διά τῆς άπονομῆς τοῦ τίτλου τοῦ Ἀρχιτεχνίτου (Meistertitel). Ὁ τίτλος οὗτος έμπεριέχει τήν ικανότητα δεξιοτεχνοῦς εξασκήσεως τῆς οικείας επαγγελματικῆς δραστηριότητος ἢ τέχνης ὡς και τήν ικανότητα εκπαίδεῦσεως και μῆσεως εις αὐτήν τῶν μαθητευομένων νέων. Ὡς και προκειμένου περι τῆς πρώτης επαγγελματικῆς εκπαίδεῦσεως τῶν νέων, οὕτω και ένταῦθα οί ενήλικοι μαθηταί επιδοτοῦνται άτομικῶς υπό τοῦ όμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος έργασίας έν τῷ πλαισίῳ τῆς ένισχύσεως τῆς επαγγελματικῆς επιμορφώσεως, όπερ ισχύει και περι τῶν εκπαιδευομένων ὡς Τεχνολόγων.

Οί φορεῖς τῶν Εἰδικῶν Σχολῶν εἶναι τό Κράτος, οί Δήμοι και αἱ Κοινότητες' τὰ Ἐπιμελητήρια, ιδίως καθ' ὅσον άφορᾷ τās Σχολάς Ἀρχιτεχνιτῶν και πλείστοι ιδιωταί. Διά τās δημοσίας ειδικάς Σχολάς και διῆ ανεξαρτήτως κατηγορίας, τό κατά μέσον ὄρον κόστος ανά μαθητὴν άνέρχεται διά τό Δημόσιον έτησίως εις 1.500 ΓΜ, διά τās άνωτέρας δέ ειδικάς Σχολάς εις 3.000 ΓΜ.

Αἱ άνωτέροι ειδικαί σχολαί εἶναι ὀλιγάριθμοι. Μεταξὺ αὐτῶν ιδιαίτεράν θέσιν καταλαμβάνουν έν Βαυαρίᾳ αἱ Σχολαί Μηχανικῶν, αἵτινες εκπαιδεύουν διά πρακτικά κυρίως μελήματα Μηχανικοῦς διαφόρων κλάδων και άπονέμουν τὸν βαθμὸν τοῦ πτυχιούχου Μηχανικοῦ (Ingenieur Grad). Οί μηχανικοί οὗτοι άπασχολοῦνται εις τās επιχειρήσεις και εις τήν Διοίκησιν εις άπαντας τοὺς τομεῖς τῆς Τεχνικῆς, υπάρχει δέ ζήτησις αὐτῶν εις μεγαλύτερον βαθμὸν παρ' ὅσον διά τοὺς διπλωματούχους Μηχανικοὺς τῶν Πολυτεχνείων. Κατά τό σχολικὸν έτος 1969-70 ὑφίσταντο έν Βαυαρίᾳ 20 Σχολαί Μηχανικῶν, ἐξ ὧν 10 κρατικαί, 6 κοινοτικαί και 4 ιδιωτικαί κρατικῶς άνεγνωρισμένοι, με 12.330 σπουδαστάς. Αἱ Σχολαί αὐταί λόγω άκριβῶς τῆς σπουδαιότητός των αλλά και αἱ άλλαι άνωτέροι ειδικαί Σχολαί μετετρέπησαν ἤδη, νομοθετικῶς, εις ειδικάς Ἀνωτάτας Σχολάς (Fachhochschulen) καταργηθεισῶν οὕτως έν γένει τῶν Ἀνωτέρων Εἰδικῶν Σχολῶν.

Ἄπασαι αἱ ειδικαί Σχολαί άνήρχοντο έν Βαυαρίᾳ κατά τό σχολικὸν έτος 1969-70 εις 493 με 33.020 μαθητάς. Ἐκ τῶν Σχολῶν αὐτῶν 110 ἦσαν Γεωργικαί Σχολαί με 6.660 και 184 Σχολαί Ὑγιεινῆς με 8.634 ἐξ ὧν 101 Σχολαί Περιθάλψεως Ἀσθενῶν με 5.226 μαθητάς.

4. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀνωτέρα Σχολὴ (Berufsoberschule)

Ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν εὐρυτέραν ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν ἰδρύθη κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1969-70 ἡ Σχολὴ αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν συνεχίζεται ἡ παρασχεθεῖσα μέσῳ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς καὶ τῆς εὐρυτέρας τοιαύτης ἐπαγγελματικῆς καὶ γενικῆς μόρφωσης. Εἰς ὅ,τι μάλιστα ἀφορᾷ τὴν διάρθρωσιν τῆς διδασκαλίας συγγενεῖ στενῶς πρὸς τὴν τῆς εὐρυτέρας Σχολῆς καὶ εἶναι κυρίως θεωρητικῆς φύσεως. Ὁ ἀποφοιτῶν τῆς Σχολῆς ταύτης οὐδὲν τίτλον σπουδῶν ἀποκτᾷ δυνάμενον νὰ ἀξιοποιηθῇ ἐπαγγελματικῶς ἀλλὰ ἀπλῶς ἀναγνωρίζεται αὐτῷ ἡ ἰκανότης φοιτήσεως εἰς τὰς ἀνωτάτας Σχολὰς καὶ δὴ μόνον εἰς τὸν οἰκείον κλάδον (Fachgebundene Hochschulreife). Διὰ τῆς Σχολῆς σκοπεῖται κυρίως ἡ προετοιμασία νέων διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Διδασκάλου ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. Ἡ Σχολή, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς διὰ τῆς ἐπαγγελματικῆς ὁδοῦ παρεχομένης μορφώσεως, διακρίνεται κατὰ τεχνικούς, ἐμπορολογικούς καὶ οἰκιακοκοινωνικούς τομεῖς, ὑπογραμμίζουσα οὕτω τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς τεχνικῆς καὶ φυσικῆς ἐπιστήμης, ὡς καὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς τοιαύτης, ὡς ταῦτα ἔχουν διαμορφωθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τοῦ κόσμου τῆς ἐργασίας. Προϋπόθεσις εἰσόδου εἰς τὴν Σχολὴν εἶναι ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσεως ἢ πρακτικῆ ἐξάσκησις καὶ τὸ ἐνδεικτικὸν τῆς Μέσης ἢ Πρακτικῆς Σχολῆς ἢ ἡ ἰκανότης φοιτήσεως εἰς εἰδικὰς (ἀνωτέρας) Σχολὰς. Ἡ φοίτησις ἐν τῇ Σχολῇ διαρκεῖ 2,1/2 ἢ προκειμένου περὶ τῆς οἰκιακοκοινωνικῆς κατευθύνσεως 3 ἔτη.

Πρὸς τὸ παρὸν ὑφίστανται ἐν Βαυαρίᾳ 3 Σχολαὶ ἀλλ' ἐπίκειται ἡ λειτουργία καὶ ἐτέρων. Ἡ Σχολὴ ἥτις στοιχίζει εἰς τὸ Κράτος 1900 μάρκα ἑτησίως κατὰ μαθητὴν, εἶναι δημοσία καὶ τοποθετεῖται ἀξιολογικῶς ὑπεράνω τῆς εἰδικῆς ἀνωτέρας Σχολῆς.

5. Ἡ Εἰδικὴ ἀνωτέρα Σχολὴ (Fachoberschule)

Ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1970-71 λειτουργεῖ ὁμοίως ἐν Βαυαρίᾳ καὶ ἡ εἰδικὴ ἀνωτέρα Σχολή, ἥτις ἀποτελεῖ νέον τύπον Σχολῆς, τὴν ἴδρυσιν τῆς ὁποίας κατέστησεν ἀναγκαίαν ἡ μετατροπὴ τῶν ἀνωτέρων εἰδικῶν Σχολῶν εἰς εἰδικὰς Ἀνωστησεν ἀναγκαίαν ἢ μετατροπὴ τῶν ἀνωτέρων εἰδικῶν Σχολῶν εἰς εἰδικὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς. Προϋπόθεσις εἰσόδου εἰς αὐτὴν εἶναι ἡ ὑπαρξίς ἰκανότητος φοιτήσεως εἰς τὰς εἰδικὰς (ἀνωτέρας) Σχολὰς, ἀποκτωμένης διὰ τῆς ἀποφοιτήσεως τῆς εὐρυτέρας ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς, τῆς ἐπαγγελματικῆς εἰδικῆς Σχολῆς κλπ. Ἡ φοίτησις ἐν τῇ Σχολῇ διαρκεῖ 2 ἔτη. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος παραλλήλως πρὸς τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν ἐκ 15 ὥρῶν ἐβδομαδιαίως, λαμβάνει χώραν πρακτικὴ ἐξάσκησις, ἐνῶ κατὰ τὸ δευτέρον ἔτος ἡ παρεχομένη ἐκπαίδευσις εἶναι ἀποκλειστικῶς θεωρητικῆς φύσεως, συμπεριλαμβανοῦσης τόσον θεωρίαν τοῦ οἰκείου Κλάδου ὅσον καὶ γενικὴν μορφωτικὴν διδασκαλίαν. Εἰς τινὰς περιπτώσεις ἢ εἰσοδος εἰς τὴν Σχολὴν πραγματοποιεῖται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ δευτέρον ἔτος. Ἡ Σχολὴ διακρίνεται κατὰ τρεῖς γενικοὺς τομεῖς ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως, ἥτοι τεχνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς, μὴ ἀπονέμουσα οὐδένα τίτλον σπουδῶν ἀλλ' ἀπλῶς πιστοποιούσα τὴν ὀριμότητα ἐνάρξεως σπουδῶν εἰς τὴν οἰκείαν

ειδικήν Ἀνωτάτην Σχολήν (Fachhochschulreife). Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1970-71 εἶχεν προβλεφθῆ ἡ ἴδρυσις 40 τοιούτων Σχολῶν, ἐξ ὧν πολλοὶ ἤρχισαν λειτουργοῦσαι, εἶχον δὲ ἀναγγελθῆ 3722 σπουδασταὶ διὰ τὸν κλάδον Μηχανικῶν, 801 διὰ τὸν οἰκονομικὸν καὶ 625 διὰ τὸν κοινωνικὸν κλάδον (1). Ἡ Σχολὴ ἦτις στοιχίζει εἰς τὸ Κράτος κατὰ μαθητὴν ὁμοίως 1900 ΓΜ ἐτησίως, εἶναι ἐπίσης κρατική.

6. Ἡ Εἰδικὴ Ἀνωτάτη Σχολὴ (Fachhochschule)

Ὅς ἐλέχθη, αἱ ἀνώτεροι εἰδικαὶ Σχολαὶ καὶ κυρίως αἱ Σχολαὶ Μηχανικῶν μετετράπησαν ἤδη διὰ νόμου εἰς εἰδικὰς ἀνωτάτας Σχολάς, αἵτινες διακρίνονται εἰς οἰκονομικάς, κοινωνικάς καὶ Σχολάς Μηχανικῶν. Τὸ κύριον μέλημα αὐτῶν εἶναι ἡ μετάδοσις ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρακτικῶν γνώσεων καὶ ἡ αὐτοτελὴς ἐπὶ πτυχίῳ ἀποπεράτωσις εἰδικοτήτων ἐπαγγελματικῶς ἀξιοποιησίμων. Ἡ φοίτησις διαρκεῖ 6 ἐξάμηνα, εἰσέρχεται δὲ ὅστις ἔχει ἀποκτήσει τὴν ἰκανότητα φοιτήσεως εἰς τὴν εἰδικὴν ἀνωτάτην Σχολήν (εἰς πρώτην γραμμὴν ὁ ἀπόφοιτος τῆς εἰδικῆς ἀνωτέρας Σχολῆς). Εἰς τὸν ἀποφοιτοῦντα τῆς Σχολῆς ἀναγνωρίζεται προσέτι ἡ ὠριμότης εἰσόδου εἰς πᾶσαν ἀνωτάτην Σχολήν καὶ διὰ πᾶσαν ἐπιστήμην (Allgemeine Hochschulreife), ἐξισουμένου ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο μὲ τὸν ἀπόφοιτον τοῦ Γυμνασίου, ἀλλ' ὡς εἰκός, προβαδίζοντος τούτου κατὰ τὸ ὅτι ἔχει ἐπὶ πλέον ἀποπερατώσει πλήρως τὴν εἰδικὴν ἐπαγγελματικὴν του ἐκπαίδευσιν. Ὁ φοιτῶν ἐν αὐτῇ δύναται ἐπίσης νὰ μεταπηδήσῃ εἰς τὸν ἀντίστοιχον κλάδον Ἀνωτάτης Σχολῆς καὶ νὰ ἀποφοιτήσῃ τελικῶς ἐξ αὐτῆς.

Αἱ Σχολαὶ αὐταὶ, τῶν ὁποίων τὸ κόστος κατὰ σπουδαστὴν ὑπολογίζεται περίεξ τῶν 6.500 ΓΜ ἐτησίως, θὰ εἶναι κρατικά καὶ θὰ λειτουργήσουν τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1971/72.

Γ. Τὸ Διδακτικὸν Προσωπικὸν

Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἰδίᾳ τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν, εὐρυτέρων ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν εἰδικῶν Σχολῶν, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον ὑπηρετεῖ εἰς Σχολάς, ἀνηκούσας εἰς δημοσίους φορεῖς, ὡς εἶναι τὸ Κράτος, οἱ Δήμοι καὶ αἱ Κοινότητες, ἀπασχολεῖται εἰς ὅλον ἐν αὐξανόμενον βαθμὸν εἰς μίαν μόνον Σχολήν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίσημον ιδιότητα τοῦ Διδασκάλου, ἐκπαιδευομένου πρὸς τοῦτο εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ Κράτους, προσλαμβανομένου διὰ σχέσεως δημοσίου δικαίου καὶ φέροντος ὡς ἐκ τούτου τὴν ιδιότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου τῶν φορέων αὐτῶν καὶ ἀμοιβομένου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ὑπὸ μορφήν τακτικῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν.

Ἐν τούτοις, τὸ κατὰ κύριον ἐπάγγελμα καὶ κατὰ κυρίαν ἐπίσημον ιδιότητα ἀπασχολούμενον διδακτικὸν προσωπικὸν, συνεικικουρεῖται, λόγῳ τῆς μεγίστης ἐλλείψεως διδασκάλων ἐν Γερμανίᾳ ἢ λόγῳ τῆς φύσεως ὀρισμένων μαθημάτων, παραδιδόμενων ἀποκλειστικῶς ὑπὸ εἰδικῶν πρὸς τοῦτο προσώπων, ὡς λ.χ. ὑπὸ

1. Ὅρα : Bildung und Wissenschaft in Zahlen. Ἐκδ. Βαυαρικῶν Ὑπουργείων Παιδείας, 1970.

ιερέων προκειμένου περί τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν καί ὑπὸ ἐτέρων κατὰ δευτερεύον ἐπάγγελμα ἢ δευτερεύουσαν ἐπίσημον ιδιότητα διδασκόντων προσώπων ἢ τοιούτων μερικῆς ἀπασχολήσεως. Οὕτω, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969-70 ὑπηρετοῦν ἐν Βαυαρία εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς (Berufsschulen) 4117 διδάσκαλοι (ἐξ ὧν ποσοστὸν 71,1 % ἄρρενες) κατὰ κυρίαν ἐπίσημον ιδιότητα καὶ κατὰ κύριον ἐπάγγελμα (Hauptamtlich und hauptberuflich). Ἐκτὸς αὐτῶν ἐδίδασκον 33 ὑποψήφιοι διδάσκαλοι, 174 μερικῶς ἀπασχολούμενοι διδάσκαλοι, ὡς λ.χ. συνταξιούχοι, 758 διδάσκαλοι κατὰ δευτερεύουσαν ἐπίσημον ιδιότητα (nebenamtlich) καὶ 2498 διδάσκαλοι κατὰ δευτερεύον ἐπάγγελμα (nebenberuflich), ὡς κυρίως ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀρχιτεχνίται, τεχνολόγοι, μηχανικοί, ἀρχιτέκτονες, νομικοί, ἱατροὶ κλπ. (!). Αἱ παραδιδόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπικουρικοῦ τούτου προσωπικοῦ ὥραι διδασκαλίας ἀνῆλθον κατὰ μέσον ὄρον κατὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος εἰς 3,9 ἑβδομαδιαίως, ἐνῶ ἐκεῖναι τοῦ τακτικοῦ προσωπικοῦ εἰς 21,2. Τὸ ἐπικουρικῶς διδάσκον προσωπικὸν ἀμοιβεται εἴτε ἐν τῷ πλαισίῳ συμβάσεως ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ δὴ ἀναλόγως τῶν ὑπ' αὐτοῦ παραδιδομένων καθ' ἑβδομάδα ἢ καὶ κατὰ σχολικὸν ἔτος ὥρων διδασκαλίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ διδασκόντων κατὰ δευτερεύον ἐπάγγελμα προσώπων, εἴτε δι' ἐπιπροσθέτων ἀποδοχῶν, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ διδασκόντων κατὰ δευτερεύουσαν ἐπίσημον ιδιότητα τοιούτων, ἅτινα κατὰ κυρίαν ἐπίσημον ιδιότητα φέρουν τὴν ιδιότητα τοῦ κρατικοῦ ὑπαλλήλου.

Τὸ κατὰ κύριον ἐπάγγελμα καὶ κατὰ κυρίαν ἐπίσημον ιδιότητα ὑπηρετοῦν διδακτικὸν προσωπικὸν διακρίνεται εἰς δύο κατηγορίας: εἰς τοὺς καθηγητὰς θεωρητικῶν μαθημάτων (Berufsschullehrer) καὶ εἰς τοὺς εἰδικοὺς διδασκάλους δι' ἐν κατὰ κανόνα καὶ κυρίως πρακτικὸν μάθημα (Fachlehrer). Ὡς εἰκός, διάφορα εἶναι καὶ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα δι' ἐκάστην τῶν κατηγοριῶν αὐτῶν. Οὕτως, ὁ ὑποψήφιος καθηγητὴς μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἰκανότητος φοιτήσεως εἰς τὰς ἀνωτάτας Σχολὰς ἐκπαιδεύεται εἰδικῶς κυρίως εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον (ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον), ὅπου μάλιστα ὑφίσταται εἰδικὴ ἔδρα Ἐπαγγελματικῆς Παιδαγωγικῆς, ἐπὶ ἕξ πρὸς τὸ παρὸν ἐξάμηνα, ἅτινα ὅμως πρόκειται νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς ὀκτὼ τοιαῦτα, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ιδιότητος τοῦ καθηγητοῦ ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. Μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τῆς ἀνωτάτης Σχολῆς μεσολαβεῖ ἐν ἔτος πρακτικῆς ἐξάσκησης πρὶν ἢ διορισθῆ εἰς ἐπαγγελματικὴν τινα Σχολήν. Ὁ ὑποψήφιος εἰδικὸς διδάσκαλος, ἐξ ἄλλου, δεόν ὅπως ἔχη ἀποκτήσει τὰ παρεχόμενα διὰ τῆς ἀποφοιτήσεως ἐκ τῆς Μέσης ἢ Πρακτικῆς Σχολῆς δικαίωματα (π.χ. διὰ τῆς ἀποφοιτήσεως ἐκ τῆς εὐρυτέρας ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς) καὶ ὑποστῆ ἀκολούθως ἐπιτυχῶς τὰς ἐξετάσεις Ἀρχιτεχνίτου (Meister). Ἀκολουθεῖ 3ετῆς τοῦλάχιστον ἐξάσκησης τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Ἀρχιτεχνίτου καὶ μετέπειτα φοιτησις ἐπὶ 2 ἐξάμηνα εἰς τὸ Κρατικὸν Ἰνστιτοῦτον ἐκπαιδεύσεως εἰδικῶν διδασκάλων

1. Bayer. Statistisches Landesamt. Ἡ διαφορά μεταξὺ τοῦ ἀναφερθέντος ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει (σελ. 18) ἀριθμοῦ τῶν ὑπηρετούντων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969/70 ἐν Βαυαρία διδασκάλων εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς καὶ τοῦ προκύπτοντος ἐνταῦθα μεγαλύτερου ἀριθμοῦ διδασκόντων ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἐκεῖ, ὡς προκύπτει ἄλλωστε ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐλήφθη μόνον ὑπ' ὄψιν τὰ τακτικὸν διδακτικὸν προσωπικόν.

λων πρὶν ἢ διορισθῆ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ εἰδικοῦ διδασκάλου εἰς ἐπαγγελματικὴν τινα Σχολήν. Ὅμοίως καὶ ἡ εἰδικὴ διδασκαλίσα χειροτεχνίας, ἐργοχείρου, οἰκιακῆς οἰκονομίας κλπ., μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τῆς εἰδικῆς οἰκιακῆς Σχολῆς καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ φοιτήσεως ἐπὶ δύο ἐξάμηνα εἰς τὸ Κρατικὸν Ἰνστιτοῦτον, διορίζεται ὡς τοιαύτη εἰς τὴν οἰκείαν ἐπαγγελματικὴν Σχολήν. Ὅς εἶναι εὐνόη-
τον καὶ οἱ εἰδικοί διδάσκαλοι εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Ἐναφορικῶς μὲ τὰς μὴ λειτουργούσας ὑπὸ μορφὴν συγκροτημένων σχολικῶν μονάδων Σχολὰς ἀλλὰ ὑπὸ μορφὴν βραδυνῶν τμημάτων διδασκαλίας, ὡς π.χ. συμβαίνει μὲ τὰ τμήματα Ἀρχιτεχνιτῶν ἢ γενικώτερον μὲ τὰ ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἐπιμελητηρίων ἢ ἐτέρων ὀργανισμῶν διοργανούμενα τμήματα ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως ἢ μετεκπαιδύσεως ἐνηλίκων, τὸ διδάσκον προσωπικὸν συντίθεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐξ ἐπιτίμων διδασκάλων, διδασκόντων ἐν ἢ καὶ περισσό-
τερα μαθήματα παραπλευρῶς πρὸς τὸ κύριον αὐτῶν ἐπάγγελμα, ὅπερ δὲν συμπίπτει εἰς πλείστας ὄσας περιπτώσεις μὲ ἐκεῖνον τοῦ διδασκάλου. Φυσικῶ τῷ λόγῳ τὸ προσωπικὸν τοῦτο ἐπιλέγεται μεταξὺ τῶν καλυτέρων εἰδικῶν στελεχῶν, ἅτινα διαθέτουν αἱ ἐπιχειρήσεις ἢ ἕτεροι ὀργανισμοὶ ἢ καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἡ δημοσία διοικήσεις, ἀμοιβεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμφώνως πρὸς τὰς ὑπ' αὐτοῦ παρατιδομένας ὥρας διδασκαλίας.

Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν ἰδιωτικῶν Σχολῶν, ἐξ ἄλλου, ἀπασχολεῖται κατὰ κανόνα, βάσει σχέσεως ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἀλλὰ τοῦτο κατέχει, ὡς εἶναι αὐτονόητον, τὴν διὰ κρατικῶν ἐξετάσεων ἀναγνωριζομένην ἰκανότητα διδασκαλίας. Ὅς ἀνεφέρθη ἀλλαγῶν τὸ Κράτος ἐνισχύει οἰκονομικῶς τὰς ἰδιωτικὰς Σχολὰς, παρέχον μάλιστα τὸ σημαντικώτερον μέρος τῆς τοιαύτης οἰκονομικῆς βοή-
θειας πρὸς κάλυψιν τῶν συνδεομένων μὲ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ὑπηρετούντος δι-
δακτικοῦ προσωπικοῦ δαπανῶν.

Ἡ ἐποπτεία ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶς ἐκπαιδευουσῶν Σχολῶν εἰς ἣν ὑπάγεται καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἀρμοδιότης, ἀσκεῖται ἐν γένει εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε διὰ τῶν κατὰ τόπον ἀρμοδίων καὶ ἐντεταλμένων πρὸς τοῦτο ὀργάνων ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ Ἐπιμελητηρίου Παιδείας ὡς ἀνωτάτης ἐκπαιδευτικῆς Ἀρχῆς. Οὐχ ἥττον ὅμως ὄρισμένα κατηγορία Σχολῶν ὑπάγονται εἰς ἕτερα Ἐπιμελητήρια, συνηθέστερον εἰς τὸ τοπικὸν Ἐπιμελητήριον Διατροφῆς, Γεωργίας καὶ Δασῶν, ὡς τοῦτο συμβαίνει μὲ τὰς γεωργικὰς Σχολὰς, σπανιώτερον δὲ εἰς τὸ τοπικὸν Ἐπιμελητήριον Οἰκονομίας καὶ Μεταφορῶν.

IV. Η ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

A. Ὁρόλος τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος Ἐργασίας

Παραλλήλως πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς ἐνδοεργοστασιακῆς πρακτικῆς μαθητείας καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως τῶν νέων, ὑφίστανται καὶ παντοῖα μέτρα ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῶν ἐνηλίκων, ἅτινα ὑπάγονται, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος Ἐργασίας ἀκολουθουμένην Συστηματικὴν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως (Berufliche Fortbildung) ἢ

μορφή είναι ή τής συνεργασίας μεθ' άλλων φορέων, οτινες διαθέτουν ή ιδρύουν κέντρα επαγγελματικής μορφώσεως των ενηλίκων, ως Έργοστασίων, Επιμελητηρίων, Συντεχνιών, Οργανώσεων Έργοδοτών και Μισθωτών, επαγγελματικών Συνδέσμων, Ίδρυμάτων και κυρίως Σχολών, εις ως μάλιστα φοιτᾶ τὸ ἡμισυ περίπου των εκπαιδευομένων. Εἰς τοὺς φορεῖς αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρους τοιοῦτους, ἐξαιρέσει κατὰ κανόνα των Έργοστασίων, τὸ Ίδρυμα παρέχει οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν, εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἐπιχορηγήσεως εἰς τὴν περίπτωσιν ἐξοπλισμοῦ δι' ἐπιπλῶν, μηχανημάτων κλπ. εἴτε ὑπὸ μορφὴν χαμηλοτόκων δανείων εἰς τὴν περίπτωσιν ἀνεγέρσεως νέου κέντρου, ἀλλ' ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τὸ κέντρον δὲν ἐξηπηρετεῖ ἰδίους σκοποὺς ἢ τὸν ἐπαγγελματικὸν βιοπορισμὸν των φορέων καὶ ὅτι τὸ ἐφαρμοζόμενον πρόγραμμα ἐγγυᾶται κατὰ τὴν χρονικὴν διάρκειαν, τὴν διαμόρφωσιν καὶ τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας καὶ τὴν καταλληλότητα των διοργανωτῶν τὴν ἐπίτευξιν τοῦ εκπαιδευτικοῦ σκοποῦ, κρινομένου τοῦ προγράμματος τούτου ἐπὶ πλεόν καὶ ὡς σκοπίμου ἀπὸ ἀπόψεως ἀγορᾶς ἐργασίας (1). Μάλιστα τὰ κριτήρια ταῦτα ἰσχύουν ὁμοῦ μετὰ τοῦ κριτηρίου τῆς προσωπικῆς καταλληλότητος καὶ ὡς προϋποθέσεις διὰ τὴν παροχὴν ἀτομικῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως εἰς τοὺς συμμετέχοντας εἰς τοιαῦτα προγράμματα ἐκπαιδεύσεως. Ἡ θεσμικὴ αὕτη βοήθεια, ἀνεληθῆσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς 6 ἑκατ. καὶ ὑπολογιζομένης νὰ ἀνέλθῃ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος εἰς 15 περίπου ἑκατ. μάρκων, παρέχεται δυνατικῶς, δηλονότι δὲν ὑφίσταται ἔννομος ἀξίωσις, ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα αὕτη χορηγεῖται σχεδὸν πάντοτε. Ἄς σημειωθῇ ὅτι θεσμικὴ βοήθεια παρέχεται προσφάτως καὶ ὑπὸ τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ Κράτους καὶ ὑπὸ των τοπικῶν Κυβερνήσεων των ὁμοσπόνδων χωρῶν. Οὕτω π.χ. τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας τῆς Βαυαρίας ἐχορήγησεν ἀπὸ 1.1.70 ἕως σήμερον 3 περίπου ἑκατ. μάρκων εἰς διαφόρους φορεῖς ἐντὸς τῆς Βαυαρίας.

Ἀντιθέτως ὑφίσταται ἔννομος ἀξίωσις ἔναντι τοῦ Ἰδρύματος πρὸς παροχὴν ἀτομικῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας ἐπιμορφωτικὰ ἢ μετεκπαιδευτικὰ προγράμματα καὶ δὴ εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἐπιδοτήσεως, ὡς εἶναι ὁ κανὼν, εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἀτόκου δανειοδοτήσεως, ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίστανται αἱ προϋποθέσεις ἐπιδοτήσεως. Ἡ ἐνίσχυσις συνίσταται κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν χορήγησιν ἐπιδόματος συντηρήσεως (Unterhaltsgeld), διακρινόμενον εἰς κύριον καὶ οἰκογενειακὸν ἐπίδομα. Τὸ ὕψος του καθορίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τελευταίως ἀποκερδιζομένου μικτοῦ μισθοῦ καὶ ἀνέρχεται περίπου εἰς τὰ 120 % ἕως 130 % τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας, μὴ δυναμένου ὁμως νὰ ὑπερβῇ ἑβδομαδιαίως ἄνευ τοῦ ἐπιδόματος οἰκογενειακῶν βαρῶν, ἀνερχομένου εἰς 14,40 μάρκα δι' ἕκαστον μέλος οἰκογενείας ἑβδομαδιαίως, τὸ ποσὸν των 245,40 μάρκων. Οὕτω, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1.1.70 ἕως 30.9.70, καθ' ὃ, σημειωτέον, ὑπεβλήθησαν 163.000 περίπου αἰτήσεις παροχῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως, κατεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος ὑπὲρ τὰ 229 ἑκατ. μάρκων διὰ τοιαῦτα ἐπίδομα συντηρήσεως(2). Ἐκτός

1. Περὶ των λοιπῶν προϋποθέσεων τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ὕψους τῆς βοηθείας ὄρα σχετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος τῆς 31.10.69 εἰς Amtliche Nachrichten Nr. 2/1970.

2. Ὅρα σχετικῶς Amtliche Nachrichten Nr. 11/19.11.70.

ὅμως αὐτοῦ τὸ Ἴδρυμα ἀναλαμβάνει καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τέλη, τὰς δαπάνας διδακτικοῦ ὕλικου, τὰ ἐξοδα μεταφορᾶς, τὰ ἐξοδα ἐργατικῆς ἐνδυμασίας ὡς καὶ τὰς εἰσφορὰς εἰς τὴν ἀσφάλισιν ἀσθενείας καὶ ἀτυχήματος, εἰς περίπτωσιν δὲ συμμετοχῆς εἰς μέτρα ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως μακρὰν τοῦ τόπου κατοικίας ἐπιμίσθεται καὶ τὰς δαπάνας διατροφῆς καὶ διαμονῆς. Αἱ παροχαὶ αὗται καλύπτουν σχεδὸν πλήρως τὰς δαπάνας τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως, αἵτινες ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ὑπερβοῦν τὸ 1970 τὸ ποσὸν τῶν 600 ἑκατ. μάρκων, ἔναντι τοῦ ἡμίσεος σχεδὸν τοῦ ποσοῦ τούτου κατὰ τὸ 1969. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο περιλαμβάνεται καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως σωματικῶς καὶ διανοητικῶς ὑστερούντων προσώπων, ἡτις ὅμως εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς καὶ προκειμένου περὶ ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως ἢ μετεκπαιδεύσεως.

1. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐπιμόρφωσις (Berufliche Fortbildung)

Ἡ ἔκτασις τῶν ὑπαγομένων ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως μέτρων δὲν ἀναφέρεται ἐν τῷ νόμῳ ἀναλυτικῶς ἀλλὰ διατυπῶνται μόνον γενικῶς. Οὕτω, πρόκειται περὶ μέτρων ἀποσκοποῦντων εἰς τὴν διαπίστωσιν, διατήρησιν, διεύρυνσιν ἢ τὴν προσαρμογὴν τῶν ἐπαγγελματικῶν γνώσεων καὶ ἐπιδεξιοτήτων εἰς τὴν τεχνικὴν ἐξέλιξιν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἄνοδον. Ὡς ὑπεδηλώθη ἀνωτέρω ἡ ἐπιμόρφωσις ἄπτεται προηγηθείσης ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἢ ἀποκτηθείσης δι' ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος ἐμπειρίας. Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ μέτρα ἐπιμορφώσεως ἐνισχύεται οἰκονομικῶς ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος ἐφ' ὅσον αὕτη δὲν ἐξικνεῖται πέραν τῶν 2 ἐτῶν, μὴ ἰσχύοντος τοῦ χρονικοῦ τούτου περιορισμοῦ εἰς ἣν περίπτωσιν αὕτη λαμβάνει χώραν παραπλεύρως πρὸς τὴν ἐξάσκησιν ἐπαγγέλματος. Εἰς τοὺς συμμετέχοντας χορηγεῖται ἐπίδομα συντηρήσεως ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ μέτρων πλήρους φοιτήσεως ἢ ἐφ' ὅσον ἀπόλλυται, συνεπεία τῆς ἐπιμορφώσεως, τὸ ἐν τρίτον τοῦλάχιστον τοῦ καθ' ἑβδομάδα τακτικοῦ χρόνου ἐργασίας, ἡ δὲ φοίτησις περιλαμβάνει συνολικῶς τοῦλάχιστον 50 ὥρας διδασκαλίας. Ὡς πλήρης φοίτησις νοεῖται καθημερινὴ τοιαύτη καὶ ἐπὶ 5 ἡμέρας καθ' ἑβδομάδα, περιλαμβάνουσα καθημερινῶς τοῦλάχιστον 4 ὥρας διδασκαλίας. Τὸ ἐπίδομα συντηρήσεως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐξοδα τῆς ἐπιμορφώσεως χορηγοῦνται βάσει τοῦ κριτηρίου τῆς προσωπικῆς καταλληλότητος καὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ἀποδοτικότητος καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ἐκπαιδευόμενος ἔχει ἐξασκήσει ἢ πρόκειται νὰ ἐξασκήσῃ ἐργασίαν θεμελιούσαν ὑποχρέωσιν καταβολῆς εἰσφορᾶς εἰς τὴν ἀσφάλισιν ἀνεργίας⁽¹⁾. Εἰς περιπτώσεις μὴ θεμελιούσας δικαίωμα παροχῆς ἐπιδόματος συντηρήσεως χορηγοῦνται, κατὰ περίπτωσιν, τὰ τέλη ἐπιμορφώσεως ὡς καὶ ἕτερα δευτερεύοντα ἐξοδα.

Τὰ μέτρα ἐπιμορφώσεως, ἀπαντώμενα ἐν τῇ πράξει ὑπὸ τὰς πλέον διαφόρους μορφάς, ἀναλόγως τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ τῶν προσφερομένων δυνατοτήτων, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ἐνταῦθα ὑπὸ τύπον γενικῶν διαπιστώσεων. Οὕτως, οἱ

1. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὄρων καὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ὕψους τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως, ὅρα σχετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ Ἰδρύματος τῆς 18.12.69, ἰσχυροῦσης καὶ διὰ τοὺς μετεκπαιδευομένους, εἰς Amtliche Nachrichten Nr. 2/1970.

πλείστοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἀποσκοποῦν διὰ τῆς ἐπιμορφώσεως εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν αὐτῶν ἄνοδον, ἐνῶ αἱ γυναῖκες προσδίδουν τὸ κύριον βᾶρος εἰς τὴν διατήρησιν καὶ διεύρυνσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν τῶν γνώσεων. Ἐπὶ 26.000 ἀνδρῶν π.χ. οἵτινες ἐλάμβανον μέρος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1969 εἰς μέτρα ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως, ποσοστὸν 86,5 ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἄνοδον, ἐξ ὧν ποσοστὸν 34,5 εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Ἀρχιτεχνίτου Βιοτεχνίας ἢ Βιομηχανίας καὶ ποσοστὸν 41,4 εἰς τὸ τοῦ Τεχνολόγου.

Ἐξ ἄλλου, κυριαρχοῦσα μορφή ἐπιμορφώσεως εἶναι ἡ τῆς πλήρους φοιτήσεως, ἐνῶ μόνον ποσοστὸν 20 περίπου ἐκπαιδεύεται εἰς προγράμματα μερικῆς φοιτήσεως, τὰ ὅποια, ὡς εἶναι φυσικόν, διαρκοῦν χρονικῶς περισσότερον καὶ ἀπαντῶνται ὑπὸ μορφήν βραδυνῶν κυρίως ἀλλὰ καὶ θερινῶν ἢ ἐκτάκτων τμημάτων διδασκαλίας. Ἡ προσφάτως διὰ τῆς μεθόδου τῆς τηλεδιδασκαλίας εἰσαχθεῖσα μορφή ἐπιμορφώσεως προσελκῦει ἐλαχίστους.

Ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς φορεῖς, τὴν πρώτην θέσιν κατέχουν αἱ Σχολαί, κρατικαὶ ἢ ἰδιωτικαί, ὡς λ.χ. αἱ εἰδικαὶ Σχολαὶ Ἀρχιτεχνιτῶν καὶ Τεχνολόγων, ἐν τῇ πλαισίῳ διοργανουμένων ὑπ' αὐτῶν κεχωρισμένων προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως. Ἀκολουθοῦν τὰ Βιομηχανικὰ καὶ Ἐμπορικὰ ὡς καὶ τὰ Βιοτεχνικὰ ἐπιμελητήρια, αἱ Ὀργανώσεις τῶν Ἐργαζομένων καὶ τῶν Ἐργοδοτῶν, ὡς καὶ ἕτεροι φορεῖς. Ἡ χρονικὴ διάρκεια τῆς ἐπιμορφώσεως, ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ κυμαίνεται ἐν γένει μεταξὺ ὀλίγων ἐβδομάδων καὶ 3 ἐτῶν, ἐξικνεῖται δὲ εἰς ὀρισμένας περιπτώσεις καὶ πέραν τῆς τριετίας. Οὕτως, ἡ ἐκπαίδευσις διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Τεχνολόγου διαρκεῖ μεταξὺ 13 καὶ 36 μηνῶν, τὰ δὲ τμήματα Ἀρχιτεχνιτῶν μεταξὺ 6 καὶ 12 μηνῶν. Ἀντιθέτως προγράμματα ἐξυπηρετοῦντα τὴν προσαρμογὴν, τὴν διατήρησιν ἢ τὴν διεύρυνσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν γνώσεων διαρκοῦν μόνον ὀλίγας ἐβδομάδας ἕως 12 μῆνας.

Κατὰ τὴν σχολικὴν μόρφωσιν οἱ συμμετέχοντες εἰς μέτρα ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως ἔχουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀποδεικτικὸν δημοτικὸν σχολεῖον, κατὰ δὲ τὴν ἐπαγγελματικὴν κατηγορίαν ἐπιμορφώσεως, οἱ μὲν ἄνδρες ἐκπαιδεύονται κατὰ προτίμησιν εἰς τεχνικὰ ἐπαγγέλματα ὡς καὶ εἰς τοιαῦτα τοῦ μεταλλουργικοῦ κλάδου, αἱ δὲ γυναῖκες, καὶ δὴ κατὰ τὸ ἡμισυ περίπου, εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα γραφείου.

Οἱ ἐπιμορφωτικῶς ἐκπαιδευόμενοι, τέλος, ὑπερτεροῦν ἀναριθμητικῶς τῶν παρακολουθούτων προγράμματα μετεκπαιδεύσεως, ἀλλ' ὁ τελευταῖος οὗτος θεσμός, ὡς εἶναι εὐλογον, εἶναι ριζικώτερος τοῦ τῆς ἐπιμορφώσεως, συνεπαγόμενος μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ μεγαλυτέρας δαπάνας διὰ τὸ ὁμοσπονδιακὸν Ἴδρυμα Ἐργασίας.

2 Ἡ ἐπαγγελματικὴ μετεκπαίδευσις (Berufliche Umschulung)

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐπιμόρφωσιν ἢ ἐπαγγελματικὴ μετεκπαίδευσις συνιστᾷ ριζικὸν μέτρον ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ πλήρους ἐκπαιδεύσεως εἰς ἓν νέον ἐπάγγελμα μετ' ἐπιτυχῶς ἀποπερατώσεως ταύτης δι'

ἐξετάσεων ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιμελητηρίου, ἀκριβῶς ὡς συμβαίνει καὶ μετὰ τοὺς ἐπαγγελματικῶς μαθητευομένους νέους. Ἐν τούτοις, διακρίνεται ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων ἀπὸ τῆς τοιαύτης τῶν νέων διὰ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχυρρυθμοῦ διεξαγωγῆς ταύτης, εἶναι δὲ ἀδιάφορον κατὰ βάσιν ἐὰν ὁ μετεκπαιδευόμενος ἐξεπαιδευθῆ προηγουμένως εἰς ἕτερον ἐπάγγελμα ἢ ἀπησχολεῖτο ὡς ἀνιδείκευτος ἐργάτης, ὡς λ.χ. ἐὰν ὁ τελευταῖος ἐπιθυμῆ νὰ ἐκπαιδευθῆ ὡς τορναδόρος ἢ εἰς μάγειρος ὡς ἐφαρμοστής. Λόγῳ τῆς ἰδιαιτέρας σημασίας ἣν κέκτηται ὁ θεσμὸς τῆς μετεκπαιδύσεως, παρατίθενται εἰς τὸ τέλος τῆς παρουσίας ἐργασίας ὑπὸ μορφήν παραρτήματος (παράρτημα II) ἀναλυτικὰ προγράμματα ἐκπαίδευσως εἰς τὰ δύο ὡς ἄνω ἐπαγγέλματα.

Ἐν εἶδος περιορισμένης μετεκπαιδύσεως, καίτοι αὐτοτελοῦς μορφῆς, ἀποτελοῦν καὶ τὰ μέτρα ἐκμαθήσεως ἐπαγγελματικῆς τινος εἰδικότητος ἐν τῷ ἐργοστασίῳ (Berufliche Einarbeitung), ὧν φορεὺς εἶναι ὁ ἐκάστοτε ἐργοδότης. Τὰ μέτρα ταῦτα, ἐξικνούμενα χρονικῶς μέχρις 6 τὸ πολὺ μηνῶν, εἶναι σκόπιμα μόνον δι' ὀρισμένα ἐπαγγέλματα καὶ δι' ὀρισμένα πρόσωπα, ἔχοντα περιορισμένην ἱκανότητα μαθήσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκμαθήσεως δύναται νὰ χορηγηθῆ ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Ἐργασίας πρὸς τὸν ἐργοδότην χάριν τοῦ ἐκμανθάνοντος ἐπίδομα ἐκμαθήσεως (Einarbeitungszuschuss) πρὸς κάλυψιν τῆς διαφορᾶς μισθοῦ μεταξὺ τῆς ἐλαχίστης ἀποδοτικότητος τοῦ ἐκπαιδευομένου καὶ τῆς ἐπιδιωκομένης πλήρους τοιαύτης. Εἰς τινὰς περιπτώσεις ἡ ἐκμάθησις δύναται νὰ λάβῃ χώραν καὶ εἰς ἰδιαίτερα τμήματα, ἐκτὸς ἐργοστασίου, ὡς συμβαίνει λ.χ. διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν εἰδικότητα τοῦ συγκολλητοῦ μετὰλλων εἰς τὸ Ἰδρυμα ἐκπαίδευσως Συγκολλητῶν, εἰς ὃ μάλιστα φοιτοῦν κατὰ προτίμησιν καὶ Ἕλληνες ἐργάται, παρατιθεμένου ὡς ἐκ τούτου καὶ σχετικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (παράρτημα I). Καὶ ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ταχυρρυθμοῦ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως ἐντὸς ἢ ἐκτὸς ἐργοστασίου, ἀλλ' ὡς εἰκός, οὐχὶ περὶ πλήρους τοιαύτης, ὡς συμβαίνει μὲ τὴν καθ' ἑαυτὴν μετεκπαιδύσιν ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς παρουσίας παραγράφου.

Ἡ ὑπαγορευομένη εἴτε ὑπὸ ἀντικειμενικῶν - οἰκονομικῶν εἴτε ὑπὸ ὑποκειμενικῶν - ἀτομικῶν λόγων μετεκπαιδύσεως εἰς ἕν νέον ἐπάγγελμα συνεπάγεται ἐν τῇ πράξει σημαντικὰς δυσχερείας καὶ δαπάνας, καθ' ὅσον κατ' αὐτὴν ἀποκτῶνται νέαι πρακτικαὶ ἐπιδειξιότητες καὶ θεωρητικαὶ γνώσεις. Ὡς ἐλέχθη, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων διακρίνεται ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν νέων καὶ δὴ τὸσον ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον καὶ τὴν μέθοδον ἐκπαίδευσως ὅσον καὶ τὴν χρονικὴν διάρκειαν αὐτῆς, δι' ἣν δὲν ὑφίσταται σταθερὸς κανὼν. Κατ' ἀρχὴν αὕτη ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ ἐπαγγέλματος ἀλλὰ δύναται νὰ διαφέρῃ καὶ προκειμένου περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος, καθ' ὅσον ἀποφασιστικὸν ρόλον παίζουν αἱ ὑπάρχουσαι καὶ ἀξιοποιήσιμοι γνώσεις καὶ ἐπιδειξιότητες. Συνήθως καθορίζεται αὕτη ἀμοιβαία συμφωνία μεταξὺ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Ἰδρύματος καὶ τῶν διαφόρων Ἐπιμελητηρίων. Εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων αὕτη κυμαίνεται μεταξὺ ἑνὸς καὶ δύο ἐτῶν. Οὕτως, ἐκτὸς ἀναλυτικῶς παρατιθεμένων παραδειγμάτων, ἡ μετεκπαιδύσεως π.χ. τοῦ μαραγκοῦ οἰκοδομῶν ἀπαιτεῖ 18 μῆνας καὶ λαμβάνει χώραν εἰς τὸ κέντρον μετεκπαιδύσεως τῶν βιοτεχνικῶν ἐπιμελητηρίων, ὡς καὶ εἰς μίαν βιοτεχνικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ εἴδους, περατουμένης, κα-

τόπιν εξετάσεων, διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ τίτλου τοῦ Τεχνίτου. Ὅμοίως καὶ διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μπετονιέρη ἀπαιτεῖται δωδεκάμηνος μετεκπαίδευσις, ὡς καὶ δωδεκάμηνος πρακτικὴ ἐξάσκησις, καθ' ἣν μάλιστα καταβάλλεται ὁ μισθὸς βοηθοῦ κτίστου.

Ἡ πρακτικὴ ἐξάσκησις λαμβάνει χώραν ἀναλόγως τοῦ ἐπαγγέλματος εἰς ἐκμεταλλεύσεις τῆς βιομηχανίας, τῆς βιοτεχνίας ἢ τοῦ ἐμπορίου, καθ' ὁμάδας ἢ καί, σπανιώτερον, μεμονωμένως. Ἡ θεωρητικὴ κατάρτισις παρέχεται, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν ὁμοίως ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει ἢ εἰς εἰδικὰ προγράμματα, διοργανούμενα ὑπὸ τῶν ἐπιμελητηρίων, τῶν Συνδικάτων κλπ. Ὅπου δὲν ὑφίστανται τοιαῦται δυνατότητες καθίσταται ἀναγκαία ἡ φοίτησις εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν Σχολήν, ὅπερ καὶ ἀπαντᾷται συχνότερον ἐν τῇ πράξει. Εἰς περίπτωσιν ἐνδοεργοστασιακῆς μετεκπαιδευσεως συνάπτεται σχετικὴ σύμβασις μετὰ τοῦ μετεκπαιδευομένου.

Ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ μετεκπαίδευσις λαμβάνει χώραν καὶ εἰς ἐγκαταστάσεις τῶν ἐπιμελητηρίων, τῶν οἰκονομικῶν συνδέσμων, τῆς Βιοτεχνίας, τῶν Συνδικάτων καὶ φυσικὰ καὶ τῶν εἰδικῶν Σχολῶν.

Ἐτερον τύπον μετεκπαιδευσεως ἐνηλίκων συνιστοῦν τὰ λεγόμενα κέντρα μετεκπαιδευσεως, εἰς ἃ λαμβάνει χώραν καὶ θεωρητικὴ διδασκαλία ἐναλλάξ βάσει ἀκριβοῦς ὥρολογίου προγράμματος. 15 - 20 τοιαῦτα κέντρα ἔχουν ἰδρυθῆ ἑσχάτως ἐν Βαυαρίᾳ, τῶν ὁποίων οἱ φορεῖς εἶναι εἴτε ἀμιγεῖς, εἴτε πλείονες τοῦ ἑνός, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ Κοινότητες. Ἡ κυρία ἐπαγγελματικὴ κατεύθυνσις εἰς τὰ κέντρα αὐτὰ ἐντοπίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς εἰδικότητα μετάλλου. Τὸ ὁμοσπονδιακὸν Ἴδρυμα χορηγεῖ εἰς τοὺς μετεκπαιδευομένους ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς περίπου ὄρους ὡς καὶ προκειμένου περὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐπιμορφώσεως, οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν καὶ δὴ κατὰ πρῶτον λόγον ἐπίδομα συντηρήσεως, ἐφ' ὅσον κατὰ κανόνα ἡ μετεκπαίδευσις δὲν ὑπερβαίνει τὰ 2 ἔτη. Ἡ χορήγησις συνδέεται ἐν τούτοις μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν ὀρισμένων προϋποθέσεων προσωπικῆς καὶ ἀντικειμενικῆς φύσεως. Οὕτως :

α) Ἡ μετεκπαίδευσις δεόν νὰ ὀδηγῆ εἰς ἓν ἐπάγγελμα μὲ νέον περιεχόμενον καὶ νὰ παρεθῆ ἐπιτυχῶς δι' ἐξέτασεων.

β) Δέον νὰ ὑφίσταται καταλληλότης ἀλλὰ καὶ κλίσις πρὸς τὸ νέον ἐπάγγελμα.

γ) Ἡ κατάστασις καὶ ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας δεόν ὅπως δικαιολογοῦν τὴν σκοπιμότητα τῆς μετεκπαιδευσεως.

δ) Δέον ὅπως ἔχει προηγηθῆ τῆς μετεκπαιδευσεως τριετῆς τοῦλάχιστον ἐξάσκησις ἐπαγγέλματος.

Λόγω τῆς ἰδιαίτερας σημασίας τῆς μετεκπαιδευσεως ἀπὸ ἀπόψεως διαρθρωτικῆς πολιτικῆς, ὀρισμένοι ὁμόσπονδοι χῶροι, ὡς λ.χ. ἡ Βαυαρία, χορηγοῦν πρόσθετον ἐπίδομα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος παρεχομένου ἐπιδόματος συντηρήσεως μέχρι καλύψεως τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τῆς οἰκείας συλλογικῆς συμβάσεως καθαροῦ μισθοῦ διὰ τὸ ἐπάγγελμα, εἰς ὃ μετεκπαιδεύεται ὁ ἐνδιαφερόμενος.

Τὰ μέτρα μετεκπαιδευσεως, ἐφαρμοζόμενα οὐχὶ μόνον δι' ἀνέργους, ἀλλὰ καὶ δι' ἀναζητούντας ἐργασίαν, διακρίνονται τῶν τοιούτων τῆς ἐπαγγελματικῆς

επιμορφώσεως ως πρὸς ὄρισμένα σημεῖα. Οὕτω διακοῦν κατὰ μέσον ὄρον χρονικῶς περισσότερον, παρακολουθοῦν ταῦτα σχετικῶς μεγαλυτέρας ἡλικίας ἄτομα, λαμβάνουν χώραν κυρίως εἰς Σχολὰς καὶ ἐκμεταλλεύσεις (65 % τῶν μετεκπαιδευομένων, διαμοιραζομένων περίπου ἐξ ἡμισείας) καὶ ἀφοροῦν, ὡς πρὸς τοὺς ἄνδρας, εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς μεταλλουργικὰ ἐπαγγέλματα (30 %), εἰς δευτέραν δὲ μοῖραν εἰς ἐπαγγέλματα γραφείου (22 %) καὶ εἰς τεχνικὰ ἢ τοιαῦτα ἠλεκτρολογίας (10 %). Αἱ γυναῖκες ἀντιθέτως προτιμοῦν εἰς τὴν μεγίστην αὐτῶν πλειοψηφίαν, ἐπαγγέλματα γραφείου καὶ ὑγιεινῆς ἢ κοινωνικῆς περιθάλψεως (1).

Ἔτερα πλήρη στοιχεῖα, ὡς π.χ. ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περατούντων τὴν μετεκπαίδευσιν δι' ἐξετάσεων ἐλλείπουν μέχρι στιγμῆς, ὅπερ ὀφείλεται καὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἅπαντα τὰ μέτρα ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῶν ἐνηλίκων ἐτέθησαν εἰς συστηματικὴν ἐφαρμογὴν μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ προαγωγῆς τῆς Ἔργασίας τὸν Ἰούλιον τοῦ 1969. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαιτέρως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν θεσμὸν τῆς ἀτομικῆς ἐπιδοτήσεως ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως, ἐπιμορφώσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως βάσει προσωπικῶν κριτηρίων καταλληλότητος καὶ ἀντικειμενικῶν τοιούτων σκοπιμότητος, ἀντικειμενικός σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ὑπερνίκησις τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, αἵτινες ἀντιστρατεύονται τὰς καθ' ἕκαστον ἐπαγγελματικὰς ἐπιδιώξεις καὶ ἡ πρόληψις μελλοντικῆς ἀνεργίας, ὑποαπασχολήσεως καὶ στενότητος ἐργατικῶν χειρῶν ἀπό ποσοτικῆς τε καὶ ποιοτικῆς ἀπόψεως ὡς καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ ἄνοδος καὶ ἡ ἐξασφάλισις καὶ βελτίωσις τῆς ἐπαγγελματικῆς κινητικότητος τῶν μισθωτῶν βάσει τῆς ἀδιαφιλονικήτου γνώσεως, ὅτι ἡ πρόληψις στοιχίζει ὀλιγοτέρας θυσίας παρ' ὅσον ἡ καταστολή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

Παράδειγμα ταχυρρυθμοῦ βασικῆς ἐκπαίδευσως Συγκολλητοῦ διὰ τὸν κλάδον τῆς ἠλεκτροσυγκολλήσεως, παρεχομένης εἰς δύο τμήματα (2).

Α. Τμήμα (Βασικὸν)

Περιλαμβάνει συνολικῶς 80 ὥρας διδασκαλίας, ἐξ ὧν 70 ὥρας πρακτικῆς καὶ 10 ὥρας θεωρητικῆς τοιαύτης. Αὕτη λαμβάνει χώραν εἴτε ὑπὸ μορφὴν βραδύων τμημάτων καὶ ἐπὶ 4 ὥρας καθημερινῶς εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἡμερησίων τοιούτων καὶ ἐπὶ 8 ὥρας καθημερινῶς. Τὰ δίδακτρα ἀνέρχονται εἰς 240 ΓΜ.

Πρακτικὴ ἐκπαίδευσις :

Ἐκμάθησις συγκολλήσεως εὐγενοῦς σιδήρου (χάλυβος) πάχους 2-10 χιλ. καὶ καθ' ἀπάσας τὰς δυνατὰς θέσεις (καθέτως, ὀριζοντίως κλπ.).

1. Ἄπαντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀναφέρονται ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετεκπαιδευομένων κατὰ τὰ μέλη τοῦ 1969. Ὅρα σχετικῶς Amtliche Nachrichten Nr. 11/19.11.70.

2. Πηγή : Jugendsocialwerk καὶ κ. Γεώργιος Τριαντόπουλος.

Θεωρητικὴ ἐκπαίδευσις :

Θεωρία συγκολλήσεως - Μηχαναὶ ἠλεκτροσυγκολλήσεως - Ἡλεκτρόδια (τρόποι συγκολλήσεως ραφῶν διὰ προσθέτου ὕλικου). Ἀτυχήματα.

Β. Τμήμα (Τελικόν)

Περιλαμβάνει συνολικῶς 140 ὥρας διδασκαλίας, ἐξ ὧν 100 ὥρας πρακτικῆς καὶ 40 ὥρας θεωρητικῆς τοιαύτης. Αὕτη λαμβάνει χώραν κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον ὡς καὶ προκειμένου περὶ τοῦ Α. Τμήματος. Τὰ πάσης φύσεως τέλη ἀνέρχονται εἰς 520 ΓΜ (420 ΓΜ δίδακτρα + 100 ΓΜ ἐξέταστρα).

Πρακτικὴ ἐκπαίδευσις :

Ἐκμάθησις συγκολλήσεως εὐγενοῦς σιδήρου (χάλυβος) πάχους 1 - 15 χιλ. Ἐκτέλεσις 20 ἐργασιῶν συγκολλήσεως τεμαχιῶν διαφόρων ραφῶν καὶ καθ' ἅπασας τὰς δυνατάς θέσεις. Κόψις χάλυβος δι' ἐστιακῆς τομῆς (αὐτογενῆς).

Θεωρητικὴ ἐκπαίδευσις :

- α) Βασικὴ Ἀρχὴ μετατροπῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας εἰς θερμικὴν τοιαύτην.
- β) Μηχαναὶ Ἡλεκτροσυγκολλήσεως (Μετασχηματισταὶ - Ἀνορθοταί).
- γ) Ἡλεκτρόδια.
- δ) Σίδηρος καὶ τὰ συστατικὰ αὐτοῦ. Πῶς παράγεται - Ὑψικάμινος κλπ.
- ε) Δυνάμεις ἐπιδρῶσαι ἐπὶ μιᾶς ράφῆς συγκολλήσεως (Διαστολὴ - Συστολὴ).
- στ) Διάφοροι θερμοκρασίαι (Wärmebehandlung) διὰ τὴν ὁμαλὴν συγκόλλησιν σιδήρου.
- ζ) Μέθοδοι δοκιμασίας τῶν συγκολληθεισῶν ραφῶν καὶ περὶ τῆς ἀντοχῆς τοῦ σιδήρου ἐν γένει (Werkstoffprüfung).
- η) Εἶδη χάλυβος κατὰ τὴν περιεκτικότητά εἰς ἄνθρακα ἢ ἄλλων συστατικῶν.
- θ) Ἀτυχήματα καὶ μέτρα προστασίας κατ' αὐτῶν.

Αἱ ἐξετάσεις εἶναι πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς φύσεως καὶ ἐπεκτείνονται ἐφ' ἀπάσης τῆς διδασχθείσης ὕλης, λαμβάνουν δὲ χώραν ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Γερμανικοῦ Συνδέσμου διὰ τὴν Τεχνικὴν Συγκολλήσεων (DVS).

Ὁ ἐπιτυχὼν λαμβάνει ἐν πιστοποιητικὸν περατώσεως τῆς βασικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μίαν ἐπαγγελματικὴν ταυτότητα Συγκολλητοῦ (Schweisserpass). Τοῦτο, ὡς εἶκος, δὲν εἶναι ταυτόσημον μὲ τὸ δι' ἐξετάσεων ἐνώπιον τοῦ Ἐπιμελητηρίου ἀναγνωριζόμενον τίτλον τοῦ εἰδικευμένου ἐργάτου ἢ τεχνίτου, ἀλλ' ἀπλῶς ἀποδεικτικὸν στοιχεῖον τῆς ἀποκτήσεως ὀρισμένης ἐπαγγελματικῆς ἐπιδεξιότητος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II.

Παράδειγμα προγραμμάτων εκπαίδευσης ἐνηλίκων
(Μετεκπαιδευσις εἰς ἕτερον ἐπάγγελμα)⁽¹⁾

1. Τορναδόρος

Ἐπιδεξιότητες καὶ Γνώσεις	Διάρκεια εἰς ἑβδομάδας	Εἶδος ἐκπαίδευσης
Ἐπιμέτρησης μετ' ἐργαλεῖα ἐπιμετρήσεως διαφόρων εἰδῶν	2	θεωρητικὴ
Ἐπιμέτρησης μετ' ἐργαλεῖα ἐπιμετρήσεως διαφόρων εἰδῶν	1	πρακτικὴ ἐκπαίδευσις
Πύρωσις, Σκλήρυνσις, Προθέρμανσις σιδήρου	4	θεωρητικὴ
Εἰσαγωγή εἰς τὴν μηχανικὴν ἐπεξεργασίαν Ὑλικῶν : Τόρνευσις	2	
Ἐπιμέτρησης	2	
Φραιζάρισμα	6	πρακτικὴ
Χειρισμὸς περιστροφικῶν μηχανῶν παραγωγῆς διαφόρων μοντέλων	6	
Ἐνδιάμεσος ἐξέτασις μετὰ ἀπὸ	26	
Ἐμβάθυνσις καὶ διεύρυνσις τῆς ἐκπαίδευσης εἰς τὸρνοὺς μέχρι τῆς κατασκευῆς σπειρώματος (ἑσωτερικῶς καὶ ἔξωτερικῶς) : αἰχμηρόν, ὀρθογώνιον, τραπεζοειδὲς σπείρωμα	20	θεωρητικὴ καὶ ἀσκήσεις
Ἐφαρμογὴ τῶν ἐπιδεξιοτήτων καὶ γνώσεων εἰς τὴν διαδικασίαν παραγωγῆς	6	Ἔργαστάσιον
Τελικὴ ἐξέτασις Τορναδόρου μετὰ ἀπὸ	52	

1. Πηγή : Informationen zur Beruflichen Umschulung. Τεύχος 3. Ἐκδοσις τῆς Bundesanstalt 1970.

2. Ἐφαρμοστῆς Ἐργοστασίου

Ἐπιδεξιότητες καὶ Γνώσεις	Διάρκεις εἰς ἑβδομάδας	Εἶδος ἐκπαιδεύσεως
Ἀνάγνωσις τεχνικῶν σχεδίων	1	θεωρητικὴ
Βασικαὶ ἐπιδεξιότητες εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν μετάλλου	8	βασ. θεωρ. ἐκπ. I.
Μέτρησις μετὰ τὴν βοήθειαν διαφόρων εἰδῶν ἐργαλείων	2	θεωρητικὴ
Ἐπεξεργασία ἐν θερμοκρασίᾳ, κόλλησις, συγκόλλησις	6	πρακτ. καὶ θεωρ.
Εἰσαγωγή εἰς τὴν μηχανικὴν ἐπεξεργασίαν Ὑλικῶν : Τόρνευσις		
Ἀποτόρνευσις		
Φραιζάρισμα	6	θεωρητικὴ
Μερικὴ ἐπεξεργασία : Ἐπεξεργασία λαμαρίνας, προφίλ καὶ σωλήνων	16	θεωρητικὴ
Τόρνευσις, Ἀποτόρνευσις, Φραιζάρισμα		βασ. θεωρ. ἐκ. II.
.....		
Ἐνδιάμεσος ἐξέτασις μετὰ ἀπὸ	39	
Ἔργασια εἰς διάφορα τμήματα τοῦ ἐργοστασίου πρὸς ἐκμάθησιν ἢ προσανατολισμὸν	8	Ἐργοστάσιον
Εἰσαγωγή εἰς τὴν συναρμολόγησιν	8	Ἐργοστάσιον
Εἰσαγωγή εἰς τὴν μέτρησιν, διεύθυνσιν, ρυθμιστὴν ἐγκαταστάσεων ἐργοστασίου : Ὑδραυλική, Ἀεροσυμπίεσις, Ἡλεκτρικὴ (Hydraulik, Pneumatik, Elektrik).	5	θεωρητικὴ
Ἔργασια εἰς συναρμολογήσεις καὶ ἐπιδιορθώσεις	8	Ἐργοστάσιον
Ἔργασια εἰς τὴν συντήρησιν μηχανῶν καὶ ἐγκαταστάσεων	10	Ἐργοστάσιον
.....		
Τελικὴ ἐξέτασις Ἐφαρμοστοῦ Ἐργοστασίου μετὰ ἀπὸ	78	